

**TÜRKİYE’DEKİ ÇOCUK KOROSU ŞEFLERİNİN YILLIK DAĞAR
OLUŞTURMA ÖLÇÜTLERİ
(ANKARA İLİ ÖRNEĞİ)**

Gizem Berrak Taş Güzeloğlu

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EYLÜL, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren on iki (12) ay sonra fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Gizem Berrak
Soyadı : Taş Güzeloğlu
Bölümü : Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
İmza :
Teslim tarihi :/09/2019

TEZİN

Türkçe Adı : Türkiye'deki Çocuk Korosu Şeflerinin Yıllık Dağar Oluşturma Ölçütleri
(Ankara İli Örneği)

İngilizce Adı : Criteria For Annual Repertoire Selection Of Children's Choirs' Conductors
In Turkey (The Case Of Ankara)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Gizem Berrak Taş Güzeloğlu

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Gizem Berrak Taş Güzeloğlu tarafından hazırlanan “Türkiye’deki Çocuk Korosu Şeflerinin Yıllık Dağar Oluşturma Ölçütleri (Ankara İli Örneği)” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Erdal TUĞCULAR

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan Üye: Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİN

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Kaan Yüksel

(Devlet Konservatuarı, Başkent Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 05/09/2019

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Ablama

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu süreçteki sabrı, desteği ve öğretilerinden dolayı çok sevgili danışmanım ve canım öğretmenim Prof. Erdal Tuğcular’a,

Kapısını her çaldığımda güleryüzünü ve yardımlarını esirgemeyen, her zaman desteğini hissettiğim sevgili öğretmenim ve ağabeyim Dr. Atilla Çağdaş Değer’e,

Yardımları ve sağladıkları katkılardan dolayı sayın Çiğdem Aytepe, Neslihan Alpuğan, Nilüfer Tatman, Rafet Onur Kırdar, Ömürcan Edeş, Eylül Özişler ve Reha Sarıkaya’ya teşekkürlerimi sunarım.

Bu süreçte yardımlarını esirgemeyen ve bana destek olan tüm arkadaşlarıma,

Tüm hayatım boyunca olduğu gibi maddi manevi desteğini esirgemeyen, bana ne kadar şanslı olduğumu düşündüren, beni hep destekleyen, elimden tutan, yardımına koşan canlarım, ablam F. Burcu Taş, babam Sami Taş ve annem Safiye Taş’a,

Hayatımızda her zaman olduğu gibi sonsuz desteği, anlayışı ve özverisinden dolayı sevgili eşim Sarp Tolga Güzeloğlu’na teşekkürü borç bilirim.

TÜRKİYE’DEKİ ÇOCUK KOROSU ŞEFLERİNİN YILLIK DAĞAR OLUŞTURMA ÖLÇÜTLERİ

(ANKARA İLİ ÖRNEĞİ)

(Yüksek Lisans Tezi)

Gizem Berrak Taş Güzeloğlu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eylül 2019

ÖZ

Bu araştırma, çocuk korusu şeflerinin dağar oluşturma ölçütlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ele alınan problem cümlesi ve alt problemlerin araştırılması için nitel bir yöntem olan yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Uzmanlarla görüşmede kullanılan “Çocuk Korusu Şefi Görüşme Formu”, 2 akademisyen, 1 koro şefi, 3 müzik öğretmeni olmak üzere 6 uzmanın önerileri doğrultusunda hazırlanmıştır. Yapılan görüşmelerle elde edilen verilerden; alan uzmanlarının şarkı seçme ölçütleri tablolarla sergilenmiştir. Elde edilen sonuç, çocuk korusu şeflerinin koro yapısı, konu-söz, tür, form, ölçü sayısı ve tartımsal yapı, tonal ve makamsal yapı, ses genişlikleri ve eşlik ölçütlerini göz önüne alarak koronun düzeyine uygun şarkılar seçilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Araştırma sonuçları temel alınarak, çocuk korusu şeflerine ve bestecilere öneriler sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Koro, koro şefi, çocuk korusu, repertuar, dağar

Sayfa Adedi : 94

Danışman : Prof. Erdal TUĞCULAR

**CRITERIA FOR ANNUAL REPERTOIRE SELECTION OF
CHILDREN'S CHOIRS' CONDUCTORS IN TURKEY**

(THE CASE OF ANKARA)

(Master Thesis)

Gizem Berrak Taş Güzeloğlu

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

September 2019

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the repertoire criteria of the children's choir conductors. In the research, semi-structured interview method, which is a qualitative method, was used to investigate the problem sentence and sub-problems. The "Children's Choir Conductor Interview Form", which was used for interviews with experts, was prepared in accordance with the suggestions of 6 experts, 2 academicians, 1 choir conductor and 3 music teachers. From the data obtained through interviews; Song selection criteria of field experts are displayed in tables. As a result of this research, it was revealed that, Children choir conductors should choose songs according to level of choir, choir structure, subject-lyrics, genre, form, time signatures and weighing structure, tonal and makam structure, sound widths and accompaniment. Based on the results of the research, suggestions were given to the children's choir conductors and composers.

Keywords : Choir, choir conductor, children choir, repertoire

Page Number : 94

Supervisor : Prof. Erdal TUĞCULAR

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Müzik Eğitimi	2
1.2. Koro	4
1.1.1. Koro Türleri	4
1.1.2. Çocuk Koroları.....	6
1.1.3. Koro'yu Oluşturan Öğeler.....	6
1.3. Çocuk Koroları ve Dağar	10
1.4. Problem Durumu	10

1.5. Problem.....	10
1.5.1. Alt Problemler	10
1.6. Araştırmanın Amacı.....	11
1.7. Araştırmanın Önemi	11
1.8. Varsayımlar	11
1.9. Sınırlılıklar.....	11
1.10. Kavramlar ve Tanımlar	11
BÖLÜM II.....	13
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	13
BÖLÜM III.....	23
YÖNTEM	23
3.1. Araştırmanın Modeli.....	23
3.2. Evren ve Örneklem.....	23
3.3. Verilerin Toplanması	24
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	24
BÖLÜM IV	26
BULGULAR VE YORUMLAR	26
4.1. “Yıllık Dağarınıza Şarkı Seçerken Gözettiğiniz Ölçütler Nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	26
4.2. “Ölçütlerinizi Uygulama Sıranız Nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar	28
4.3. “Çalışma Süreleriniz Şarkı Seçimini Etkileyen Bir Faktör Müdür?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar	29
4.4. “Çalışma Koşulları Şarkı Seçiminizi Etkileyen Bir Faktör müdür?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar	30
4.5. “Korist Sayısı Şarkı Seçiminizi Etkileyen Bir Faktör müdür?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar	31

4.6. “Koronun Seçme Olup Olmaması Şarkı Seçiminizi Etkileyen Bir Faktör müdür?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar	32
4.7. “Konuları Nelerdir?” 1. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar “Şarkı seçerken, şarkıların konularına hangi açılardan dikkat edilmelidir?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	34
4.7.1. “Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	36
4.8. “Türleri nelerdir?” 2. Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	37
4.8.1. Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Türlerine Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir? Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar.....	37
4.8.2. “Tercihleriniz Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir Mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar	39
4.9. “Form Yapıları Nelerdir?” 3. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar ..	41
4.9.1. Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Form Yapılarına Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?	41
4.9.2. Tercihleriniz Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir Mi?.....	42
4.10. “Ölçüleri Ve Tartımsal Yapıları Nelerdir?” 4. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar	43
4.10.1. Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Ölçü Sayısı Ve Tartımsal Yapılarına Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?	44
4.10.2. Tercihleriniz Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir Mi?.....	45
4.10.3. Bütün Bu Ölçütlere Bakarak, En Çok Kullandığınız Ölçüler Nelerdir?	46
4.11. “Tonal Ve Makamsal Yapıları Nelerdir?” 5. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar.....	48
4.11.1. Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Tonal-Modal-Makamsal-Ezgisel Yapılarına Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?	48
4.11.2. Tercihleriniz Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir Mi?.....	50
4.12. “Ses Genişlikleri Nelerdir?” 6. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar	52
4.12.1. Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Ses Aralıklarına (En Tiz- En Pes Ses) Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?	52
4.12.2 Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların İçerdiği Arpej-Atlamalı Aralıkların Zorluk Dereceleri Seçiminizi Etkiler Mi?	53
4.12.3 Tercihleriniz Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir Mi?.....	55

4.13 “Eşlik Yapıları Nelerdir?” 7. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar...	56
4.13.1. Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Eşliğine Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?	56
4.13.2. Hangi Eşlik Çeşitlerini Kullanırsınız?	58
4.13.3. Tercihleriniz Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir Mi?.....	59
BÖLÜM V	61
SONUÇ VE ÖNERİLER	61
5.1. Araştırmanın Problem cümlesi ve Alt Problemlerine Yönelik Sonuçlar	61
5.1.1. Yıllık Dağara Şarkı Seçim Ölçütlerine Yönelik Sonuçlar	61
5.1.2. Ölçütleri Uygulama Sırasına Yönelik Sonuçlar	61
5.1.3. Çalışma Sürelerinin Şarkı Seçimine Etkisine Yönelik Sonuçlar	62
5.1.4. Çalışma Koşullarının Şarkı Seçimine Etkisine Yönelik Sonuçlar	62
5.1.5 Korist Sayısının Şarkı Seçimine Etkisine Yönelik Sonuçlar	62
5.1.6. Korunun Seçme Olup Olmaması Durumunun Şarkı Seçimine Etkisine Yönelik Sonuçlar	62
5.1.7. “Konuları Nelerdir?” 1. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar.....	62
5.1.8. “Türleri Nelerdir?” 2. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar.....	63
5.1.9. “Form Yapıları Nelerdir?” 3. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar.....	64
5.1.10. “Ölçüleri Ve Tartımsal Yapıları Nelerdir?” 4. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	64
5.1.11. “Tonal Ve Makamsal Yapıları Nelerdir?” 5. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	65
5.1.12. “Ses Genişlikleri Nelerdir?” 6. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	66
5.1.13. “Eşlik Yapıları Nelerdir?” 7. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar.....	66
5.2. Araştırma Bulgu Ve Sonuçlarına Yönelik Öneriler	67
5.3. Uzmanların Koro Şeflerine Önerileri	70
KAYNAKLAR	72
EKLER.....	75
EK-1 . Çocuk Korusu Şefi Görüşme Formu.....	76

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Yıllık Dağara Şarkı Seçerken Gözetilen Ortak Ölçütler</i>	26
Tablo 2. <i>Birinci Sırada Uygulanan Ölçütler</i>	28
Tablo 3. <i>Çalışma Sürelerinin Şarkı Seçimini Etkileme Faktörü</i>	29
Tablo 4. <i>Çalışma Koşullarının Şarkı Seçimini Etkileme Faktörü</i>	30
Tablo 5. <i>Korist Sayısının Şarkı Seçimini Etkileme Faktörü</i>	31
Tablo 6. <i>Koronun Seçme Olup Olmamasının Şarkı Seçimini Etkileme Faktörü</i>	32
Tablo 7. <i>Seçilen Şarkıların Konularına Yönelik Ölçütler</i>	34
Tablo 8. <i>Seçilen Şarkıların Sözlerine Yönelik Ölçütler</i>	35
Tablo 9. <i>Şarkı Konularının Başlangıç, Orta ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu</i>	36
Tablo 10. <i>Seçilen Şarkıların Türlerine Yönelik Ölçütler</i>	37
Tablo 11. <i>Şarkı Türlerinin, Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu</i>	39
Tablo 12. <i>Seçilen Şarkıların Form Yapılarına Yönelik Ölçütler</i>	41
Tablo 13. <i>Şarkıların Form Yapılarının Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu</i>	42
Tablo 14. <i>Seçilen Şarkıların Ölçü Sayısı Ve Tartımsal Yapılarına Yönelik Ölçütler</i>	44
Tablo 15. <i>Şarkıların Ölçü Sayılarının ve Tartımsal Yapılarının, Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu</i>	45
Tablo 16. <i>En Çok Kullanılan Ölçüler</i>	46
Tablo 17. <i>Seçilen Şarkıların Tonal-Modal-Makamsal-Ezgisel Yapılarına Yönelik Ölçütler</i>	48

Tablo 18. <i>Şarkıların Tonal-Modal-Makamsal-Ezgisel Yapılarının Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu</i>	50
Tablo 19. <i>Seçilen Şarkıların Ses Aralıklarına (En Tiz- En Pes Ses) Yönelik Ölçütler</i>	52
Tablo 20. <i>Seçilen Şarkıların İçerdiği Arpej-Atlamalı Aralıkların Zorluk Dereceleri Seçimini Etkileme Durumu</i>	53
Tablo 21. <i>Şarkıların Ses Genişliklerinin, Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu</i>	55
Tablo 22. <i>Seçilen Şarkıların Eşlik Yapılarına Yönelik Ölçütler</i>	56
Tablo 23. <i>Kullanılan Eşlik Çeşitleri</i>	58
Tablo 24. <i>Şarkıların Eşlik Yapılarının, Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu</i>	59

KISALTMALAR LİSTESİ

TRT Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Müzik, en bilinen tanımıyla insanların duygu ve düşüncelerini ifade etmek için kullanılan bir araç, önemli bir sanat dalıdır. İnsanlar, toplumlar, kültürler kendilerini müzik aracılığıyla ifade edebilir ve özelliklerini sergileyebilirler. Aynı zamanda müzik, toplumların kültür yansımalarını da en açık şekilde ortaya koyan sanat dallarından birisidir. Bir toplumun acılarını, sevinçlerini, yaşayış biçimini anlamak için müziğini dinlemek yeterli olacaktır.

Berker'e (1988) göre müzik, evrenselliği, birleştiriciliği, her zaman ve her yerde icra edilebilirliği ve zamana karşı koyabilmesi sebebiyle en toplumcu sanat dalıdır. Berker, müziğin hiçbir araç ve gerece ihtiyaç duymadan sadece insan sesi ile gerçekleştirilebilmesi, herhangi bir ön bilgiye gerek olmadan sadece duyulmakla anlaşılabilmesi ve farklı değerlere sahip insanları bir araya getirebilmesi sebebiyle diğer sanat dallarına göre ayrıcalıklı olduğunu vurgulamaktadır. (Berker, 1988, s.313)

Bu ifadelerden yola çıkarak müziğin insanları duygudaşlık kurmaya sevk eden ve bir araya getirici bir olgu olduğu anlaşılmaktadır. Bununla bağlantılı olarak, müziğin bireylerin içinde yaşadığı toplumun değerlerini öğrenmesi ve öğretmesi için önemli bir araç olduğu da görülmektedir.

Bu bölümün devamında, öncelikle, sırasıyla müzik eğitimi; koro türleri, çocuk koroları ve koroyu oluşturan öğeleri içerecek şekilde koro eğitimi ile çocuk korolarında dağarın önemi hakkında genelden özele geniş açıklamaları yer verilerek araştırmada ele alınan problem durumuna ilişkin temel bilgiler ayrı alt başlıklar altında ele alınmaktadır. Sonrasında ise problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın varsayımları ve araştırmanın sınırlılıkları hakkında geniş bilgiler sunulmaktadır.

Tezin İlgili Araştırmalar başlıklı ikinci bölümünde, yıllık koro dağarı oluşturma ölçütlerine ilişkin alt problemlerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen alan yazın taraması sonucu

gözden geçirilen çalışmalar özetlenmektedir. Araştırmada kullanılan model, evren, örneklem, veri toplama yöntemi ve verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına ilişkin bilgiler Yöntem başlıklı üçüncü bölümde açıklanmaktadır. Araştırma süresince elde edilen veriler sonucunda ortaya çıkan bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlara Tezin dördüncü bölümünde yer verilmektedir. Tezin son bölümü olan Sonuç ve Öneriler bölümünde ise çalışmadan elde edilen sonuçlar tartışılmakta ve bu sonuçlar doğrultusunda ihtiyaç doğduğu belirlenen araştırmalara yönelik öneriler sunulmaktadır.

1.1. Müzik Eğitimi

Müzik, duygu, düşünceleri anlatmak ve kendini ifade etmekte insanların yüzyıllardır kullandığı bir araç olmasıyla beraber eğitim alanında da hem öğretim sürecinde destek olarak kullanılmakta hem de başlı başına bir ana sanat dalı olarak yer almaktadır.

“Okullar uygar insan yetiştirme kurumlarıdır. Uygar insan da her yönüyle tamamlanmış insandır. Müzik dersi ise, yetismekte olan çocuk ve genci tamamlamak amacıyla, kulağını, sesini, zevkini eğitmek ve ona genel bir müzik kültürü kazandırmak için Milli Eğitim Ders Programına alınmıştır.” (Bilginer, 1988, s. 442)

Bireyin toplumla uyumlu bir biçimde yaşamasını sağlamayı amaçlayan eğitimin bir kolu olan müzik eğitimini müziği öğretmek ve öğrenmekle ilgili bir çalışma alanı olarak tanımlamak mümkündür. Müzik eğitiminin önemi, Uçan tarafından “Müziğin işlevleri, özü bakımından estetik temelli olup, bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik, eğitimsel nitelikler taşır. İşlevlerinin insan yaşamındaki yeri ve önemi nedeniyledir ki, müzik, insanlık tarihinin en eski çağlarından beri, hem çok etkili bir eğitim aracı, hem de çok önemli bir eğitim alanıdır.” olarak tanımlanmaktadır. (Uçan’dan aktaran Eskioğlu, 2003)

Eğitim hayatımızın birinci kademesinden itibaren başlayan müzik eğitimi kişinin hayatını kültürel, ahlaki bakımlardan olumlu yönde etkilemekle beraber bu eğitimin bireyin kişilik gelişiminde ve sosyal hayatında da olumlu etkiler bıraktığı; kendini ifade edebilen, özgüvenli, çalışkan ve disiplinli bireylerin yetişmesine katkı sağladığı bilinmektedir. Aristoteles “Duyguların samimi bir şekilde anlatımı konusunda hiçbir şey ritim ve ses kadar kuvvetli değildir. Mademki bu, gerçek bir güçtür; o halde müzik mutlaka çocukların eğitiminde kullanılmalıdır.” demiştir. Müzik eğitimi sadece çocukluk döneminde değil bireyin hayatının her döneminde, isteği ve yeteneği doğrultusunda istediği yoğunlukta ulaşabileceği bir alandır.

Müzik eğitimi Uçan tarafından genel, özengen ve mesleki olmak üzere üç ana başlıkta toplanır:

Genel Müzik Eğitimi; iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir “insanca yaşam” için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar.

Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi; müziğe ya da müziğin belli bir dalına özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar.

Mesleki (Profesyonel) Müzik Eğitimi; müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin, ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar. (Uçan, 2005, s. 31 – 32)

Bireyler, etkileşim içinde bulundukları toplumun değerlerini barındıran bir müziksel kültüre sahip olarak yetişmektedir. Uçan, “Doğduğu çevrede müzikle etkileşim içinde olan birey, müzikle ilgili olarak birtakım davranışlar kazanır. Bu davranışlar kazanıldıkça birey, müzikle ve müzik çevresiyle daha bilinçli, daha bilgili ve daha etkili bir etkileşim içine girer.” ifadeleriyle bireyin doğumundan itibaren müzikle etkileşim içinde olduğunu belirtmektedir (Uçan’dan aktaran Güleç, 1996).

Bu itibarla, bireylerin müzik eğitimleri tarafından verilen müzik eğitimlerine yetiştikleri çevreye göre değişen belli bir müzik kültürüne sahip olarak başladığı çıkarımında bulunmak mümkündür. Bu nedenle de bireylerin alacakları müzik eğitimi, yetiştikleri sosyal çevre dışında farklı dönemlerde içine girdikleri yeni sosyal çevreleri öğrenmeleri ve topluma uyum sağlamaları açısından büyük bir öneme sahiptir. Nitekim bireylerin kişisel gelişimlerini şekillendiren öğelerden biri de aldıkları müzik eğitimidir.

Müzik eğitiminde bireylerin toplumla uyum sağlamasına ilişkin gelişimine olanak veren en önemli araçlardan birisi ise koro yoluyla verilen müzik eğitimidir. Uçan tarafından müzik eğitiminin ayrıldığı üç ana başlığın her birinde çok önemli bir alan olan koro eğitimini Çevik şu ifadeyle anlatmıştır: “... Bu eğitimin önemli bir dalı / kolu olan koro eğitimi, işlevselliği, geniş kitleleri müzik eğitimi kapsamına alma konusundaki elverişliliği ve uygulamadaki kolaylıkları sebebiyle ülkemizde ve dünyada gerek örgün, gerekse yaygın müzik eğitiminde yer alan ve hızla gelişen disiplinler arası bir eğitim alanıdır.” (Çevik, 2013, iv)

1.2. Koro

Ses telleri insanların doğuştan var olan çalgısıdır ve şarkı söylemek müziğin en yaygın biçimidir. Müzik eğitiminde de en çok kullanılan eğitim aracı şarkılar ve bu şarkıları beraberce söylemektir. Egüz koro için, “Koro, müzik ve insan sevgisinin kucaklaştığı yerdir.” (1981, s. 11) demektedir. Koro terimi için birçok tanıma ulaşmak mümkündür. Müzik ve koro eğitimcilerinin koro terimi için gerçekleştirdiği tanımlardan bazıları aşağıdaki sunulmaktadır:

- “Eski Yunanca “Khoros”, Latince “Chorus”, Fransızca “Choeur”, İngilizce “Chorus, Choral veya Choir” Almanca “Chor”, İtalyanca “Coro”, sözcükleriyle ifade edilen ve dilimize de “Koro” olarak yerleşen bu terim, tek ve çoksesli müzik yapıtlarını seslendirmek üzere bir araya gelen belirli sayılardaki seslendirici yorumcu(ıcracı) topluluğu anlamında kullanılmaktadır”. (Çevik, 2013, s. 12).
- “Birçok insanın bir araya gelip hep birlikte seslenmek, konuşmak ve ezgi-şarkı söylemek üzere oluşturdukları topluluğa koro denir. Böyle bir toplulukta yer alan her insan bir “koroda söyleyen”dir. Bir eylem ya da etkinlik olarak koro, topluluk halinde müziksel seslenme, konuşma ve söyleme sürecidir. (Uçan, 2001, s. 12)
- “Koro deyimi Yunanca (khoreia – Horus), Latince (chorea) sözcüklerinden gelmez. Önceleri elele tutuşup dans eden topluluğa Koro dendi. Sonraları da, bu günkü anlamında şarkı söyleyen topluluklara bu ad verildi.” (Egüz, 1981, s. 11)
- “Aynı partiye bağımlı olsun olmasın, birden fazla insan sesinin bir araya geldiği şarkıcılar topluluğu.” “Bir partide, birden fazla şarkıcıyla unison olarak, ya da ayrı partilerde şarkı söyleyen topluluk.” (Say, 2005, s. 307)
- Kısa ve özlü bir tanımla koro; sayısal oluşum, ses türü, ses kapasitesi ve tını bakımından dengeli, belirli bir modele göre yapılandırılmış, tek veya çok sesli koro eserlerini seslendirme, yorumlama amacıyla bir araya gelen ve etkinlikleriyle toplumun kültür-sanat yaşamına katkıda bulunan örgütlü bir ses topluluğudur. (Çevik, 1999, s. 43)

Bu tanımlardan hareketle koro terimi için şöyle bir tanım yapmak mümkündür: Birçok bireyin tek ve/veya çoksesli olmak üzere şarkı söyleme amacıyla bir araya gelmesiyle oluşan topluluğa “koro” denir.

“Ayrıca genel müzik eğitimi kapsamında korolar önemli bir müzik eğitimi alanı ve aracıdır. Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeylerinde kurulan sınıf ve okul koroları çok sayıda birey için, etkili bir müzik eğitimi alanı olarak önemli işlevler üstlenmektedir. Dolayısıyla koro eğitimi, genel eğitimin bütünüleyici birleştirici ve geliştirici bir bileşeni olarak, kendine güvenli, yaratıcı, estetik algısı gelişmiş birey ve bu niteliklere sahip moral yönü güçlü bir toplum yaratmakta önemli bir etkidir.” Çevik (2013, s. 15)

1.1.1. Koro Türleri

Korolar birçok amaç ya da sebepten ötürü bir araya getirilebilir, gelebilirler. Bu durum okullarda oluşturulan sınıf korolarından, bir dernek ya da kurumun bünyesi altında toplanan korolara kadar genişleyebilecek büyük bir yelpazeye sahiptir. Çevik (2013. s. 14,15,16) de koroları türlerine göre beşe ayırmıştır. Bu ayırım şu şekildedir:

1. Üyelerine Göre Koro Türleri,

- 1.1. Kadın Koroları,
- 1.2. Erkek Koroları,
- 1.3.Karma Korolar,
- 1.4.Çocuk Koroları,
2. Kuruluş Amaçlarına Göre Koro Türleri,
 - 2.1.Profesyonel (Mesleki) Korolar,
 - 2.2.Amatör (Özengen) Korolar,
 - 2.3.Eğitim Amaçlı Korolar,
3. Sayısal Oluşumlarına Göre Koro Türleri,
 - 3.1.Oda Koroları,
 - 3.2.Orta Büyüklükte Korolar,
 - 3.3.Büyük Korolar,
4. Seslendirdikleri Müzik Türlerine Göre Koro Türleri,
 - 4.1.Geleneksel Türk Halk Müziği Koroları,
 - 4.2.Geleneksel Türk Sanat Müziği Koroları,
 - 4.3.Dinsel Müzik/Tasavvuf Koroları,
 - 4.4.Kilise Koroları,
 - 4.5.Çoksesli Korolar (eşlikli-eşliksiz)
 - 4.6.Madrigal Koroları,
 - 4.7.Opera ve Operet Koroları,
 - 4.8.Müzikal Koroları,
 - 4.9.Pop ve Caz Koroları,
5. Yaş Gruplarına Göre Koro Türleri,
 - 5.1.Çocuk Koroları,
 - 5.2.Ergen Koroları –Adolescence Koroları
 - 5.3.Yetişkin Koroları.

“Çocuk koroları, yukarıda belirtilen tüm korolara doğrudan veya dolaylı biçimde “kaynaklık” etmektedir. Çocukken koroda söyleyenlerin önemli bir kısmı, mesleki müzik eğitimi almaya yönelirken, bir kısmı da yaşamları boyunca, özengen (amatör) anlayışla çalışan “çocuk-gençlik-yetişkin” korolarında söylemeye devam eder. Çocuk korusu üyelerinin, çocukluk ve gençlik dönemlerinde; arkadaşlarını ve yakın çevrelerini, yetişkinliklerinde de ise kendi çocuklarını korolara katılmaya yönlendirdikleri de bilinmektedir.” (Değer, 2012, s. 33)

Değer’in de söz ettiği gibi çocuklar geleceğimizdir ve çocuk korolarında yetişen bireyler de koroların geleceğinin büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Bu sebeple koro türlerinin içerisinde çocuk korolarından ayrıca söz etmek gerekmektedir.

1.1.2. Çocuk Koroları

İnsan hayatı boyunca alınan eğitimin en kalıcı olduğu dönem çocukluk dönemidir. Müzik eğitiminde erken yaşta eğitime başlamanın önemi yadsınamaz bir gerçektir. Bu durum korolarda da çok büyük bir önem taşımaktadır. Egüz'e göre; “ Çocuk koroları, bir toplumun müzik yaşamını temelde etkileyen ve bu yaşama süreklilik getiren önemli kuruluşlardır.” (1991, s. 132)

Çilden, çocuklar için müziğin ne ifade ettiğini “Müzik insanın yaşamında vazgeçilmez bir olgudur. Çocuğun doğal çevresinde etkileştiği bir boyuttur. Oyun içinde söylediği tekerleme, şarkı, türkü, televizyonda, radyoda dinleyip duyduğu müzikler gibi.” olarak tanımlamış ve müziğin gelişimimiz ve yaşamımızla iç içeliğini vurgulamıştır. (2001, s. 3)

Koroda şarkı söyleyerek büyüyen çocukların yaşitlarına oranla daha saygılı, sosyal, gelişime ve geliştirmeye açık bireyler oldukları gözlemlenmiştir. Apaydın'a göre bireyler birlikte şarkı söyleyerek, toplu iş yapma alışkanlığı kazanırlar. Özgüvenleri artar, paylaşmayı, yardımlaşmayı, saygı görmeyi ve duymayı, demokrasiyi öğrenirler, dünya görüşleri gelişir. (2001, s. 135)

Çocuk korolarında verilen müzik eğitiminin nitelikleri, çocukların bireysel gelişimleri ve çevreleriyle uyum sağlamaları ile bu bireylerin oluşturduğu toplumun sahip olduğu davranışın gelişimi açısından belirleyici bir vasıf taşımaktadır.

Bu itibarla, çocuk korolarında verilen müzik eğitimi, çocuklara topluma uyumlu ve gelişime açık bireyler olarak gelişebilecekleri bir altyapı kazandırılması açısından etkin bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Bu eğitimin etkinliğini ise koroyu oluşturan öğeler alt başlığı altında tanımlanmakta olan olguların başarı seviyesi belirlemektedir.

1.1.3. Koro'yu Oluşturan Öğeler

Koro kavramını açıklarken koroyu oluşturan öğeleri ele almak mecburidir. Bu olgulardan herhangi birinin eksikliğinde koronun ve koro müziğinin ortaya çıkması olanaksızdır. “Bir koroda üç temel öge vardır: Koro yönetmeni, koro üyeleri, koro eserleri.” (Say, 2005, s. 307) Say'ın bu cümlesine çalışma alanı/sınıfı olgusunu da eklemek gerekmektedir. Çalışma alanı var olmayan veya kullanabilecekleri alan koro müziği için uygun olmayan, sağlıklı koşullarda çalışan korolar için hedeflere, hedef-davranışlara ve başarıya ulaşmak

çok mümkün olmayacaktır. Bu bağlamda bir koroyu oluşturan öğeleri dört ara başlıkta incelemek gerekmektedir.

1.1.3.1.Koro Yönetmeni / Şefi

Koro yönetmenleri/şefleri isimlerinden de anlaşılacağı üzere koronun liderliğini yapmakla yükümlü olan bireylerdir; fakat koroda tek görevleri kesinlik şeflik olamaz. Bir koronun birliği, disiplini, müzikal durumu, başarısı ve geleceği şüphesiz ki koro şefinin elindedir. Egüz bu durumla ilgili şöyle demektedir “ Yönetici iyi bir eğitimci olmalıdır.” Açıklama olarak da “Ülkemizde koro yöneticisi dendiği zaman, akla koroyu yöneten kişi gelmekte ve bu anlayışın da yaygın olduğu görülmektedir. Hâlbuki koro çalışmalarında eğitimle yönetimi birbirinden soyutlamak olanaksızdır. Örneğin, korosunda ses bütünlüğünün gelişimini ele alan bir koro yöneticisi, korosunu eğitirken yönetecek, hatta yönetirken de eğitecektir.” (Egüz, 1981, s. 86). Bu konu ile ilgili Çevik de “Koro yöneticisi, müziği, öz ve biçim bakımından analiz ederek anlayan ve bu anlamı en iyi şekilde ifade edebilmeye yarayan yönetim tekniklerini, bilimsel ve sanatsal birikiminin desteğiyle kullanarak koroya aktaran kişidir” demekte ve şöyle devam etmektedir “Koro yöneticisi öncelikle bir eğitimcidir. Onun sorumlulukları, bazen müziksel çerçeveyi aşarak, sosyal, kültürel ve eğitsel kimliğini ön plana çıkarmayı gerektirebilir.” (Çevik, 2013, s. 164)

Koro şefi adı altında eğitimci ve lider kimlikleri yatar. Bu sayede koro şeflerine koro eğitimcileri de denebilir. Koro eğitimcilerinin sağlaması gereken özellikler Çevik’e göre;

1. İyi bir işitme yeteneğine ve müzik belleğine sahip olmalı,
2. Koroda ses eğitimini gerçekleştirmeli ve bu süreçte doğru ses örnekleri vermeli (profesyonel korolarda uzman ses eğitimcilerinden yararlanılmaktadır),
3. Dil-müzik ilişkileri (prozodi) konusunda bilgili olmalı, konuşma dilini dikkatli ve özenli, iyi bir diksiyon ve artikülasyonla kullanmalı,
4. Çok yönlü, çok kültürlü zengin bir koro dağarına sahip olmalı, partiyon üzerinde biçim (form) ve dikey-yatay çokseslilik (armonik-polifonik) analizleri yaparak eseri iyi tanımalı, öğrenmeli,
5. Koro müziği ve tarihsel dönem üslup özelliklerine ilişkin bilgi birikimine sahip olmalı,
6. Yönetim tekniklerini etkin ve estetik bir görünüm içinde kullanmalı,

7. Partitür çalma ve eşlik amacıyla piyanoyu kullanmalıdır. (2013, s. 165)

Egüz'e göre de;

1. Duyarlı bir müzik kulağı,
2. Güvenilir bir müzik belleği,
3. Koro yöneticisi olmaya elverişli bir kişilik aranır.
4. Koro yöneticisi insan ve toplum psikolojisini bilmelidir,
5. Yönetici iyi bir eğitimci olmalıdır. (1981, s. 83,84,85)

olarak sıralanmıştır.

Kul, “Koroyu oluşturan elemanlar, düşünen, duyan, hisseden canlı varlıklardır ve kalabalık bir topluluktur. Koro şefi bu topluluğu kendi irade ve idaresi ile yönlendirmek ve ona ses vermek zorundadır. Bu zor işi başarabilmek için koro şeflerinin birçok özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle iyi bir koro şefinin, mükemmel bir müzik kültürüne, koroyu her bakımdan eğitebilecek bilgi, teknik ve beceriye sahip ve koro elemanlarının sevgi ve güvenini kazanmış olması lazımdır” (2006, s. 59) ifadesiyle bahse konu özelliklere sahip bir koro eğitimcisinin, isteği doğrultusunda, hangi koro türü olursa olsun başarı oranlarının yüksek olacağını belirtmektedir. Fakat bu özelliklerin yanı sıra, çocuk korosu şefleri pedagojik formasyona da sahip olmalıdır. Çocuk korosu şeflerinin görevlerini sadece şefliğe indirgemek doğru değildir. Bir çocuk korosu şefinin aynı zamanda müzik öğretmeni niteliği de taşıması ve bu sebeple gelişim psikolojisi, çocuk gelişimi, sınıf yönetimi ve çocuk eğitimi gibi alanlarda da etkin olması gerekmektedir.

“Bu konuda söylenecek son söz şudur:

Koro yöneticisi her konuda korosuna örnek olmalıdır.” (Egüz, 1981, s. 86)

1.1.3.2. Koro Üyeleri

Koro üyeleri, bir amaç için veya bir sebepten bir araya gelmiş, ortak arzular güden ve/veya ortak hedefler doğrultusunda hareket eden bireylerdir. Üyeler, çok farklı sebeplerden bir araya gelmiş olabilirler. “Koroda yer alan üyeler, değişik kültürel düzeylerden gelmiş, ayrı yaradılışa sahip ve ayrı beklentiler içinde bulunabilir. Üyeler koroda bir araya gelmekle seçkin bir ortamda, soylu bir görevi kolektif olarak gerçekleştirme olanağını elde ederler. Kişi artık topluluğa aittir ve ses grubu içindeki yeri önemlidir. Koro üyeleri topluluk

disiplini çerçevesinde psikomotor becerilerini geliştirir; sistemli çalışmanın yaşamdaki yeri ve önemini kavrar. Ayrıca, estetik değerleri de değişir ve gelişir.” (Say, 2005, s. 307)

Koro üyeliği amatör olarak yapılabileceği gibi meslek olarak da seçilebilmektedir. Çevik, iki türü de şu şekillerde tanımlamıştır. “Profesyonel koro üyeleri, genellikle mesleki müzik eğitimi veren okullarda ses, çalgı ve müzik kuramları eğitimi almış ve genel müzik kültürü yönünden yetişmiş elemanlar arasından seçilir. İçlerinde, özel eğitimle yetişmiş, elverişli bir ses materyallerine sahip olanlar da vardır. Koro üyeliğini meslek edinmişlerdir.” “Amatör koro üyeleri, gelişmeye elverişli bir ses materyaline ve müziksel işitme yeteneğine sahip olan, kendilerini müzik alanında geliştirmek, kültürlenmek isteyen bireyler arasından seçilir. Bu tanımdan yola çıkarak koroların, üyelerinin hayatında ne denli bir etkiye sahip olabileceğini görebiliriz.”

1.1.3.3. Çalışma Alanı / Sınıfı

Çalışma alanı, yani sınıf, eğitimde çok önemli bir yer taşır. İçerisinde bulundurduğu materyallerle eğitimi pekiştirmek, öğretimde kullanılan teknik ve yöntemlerin çeşitliliğini arttırarak bilgiyi daha kalıcı kılmak gibi etkileri görülür. Aynı etki korolar için de geçerlidir. Koro sınıflarında da ışıklandırmanın uygunluğu, sınıfın temizliği, akustik durumu, oturulacak sandalyeler, tahta ve elektronik de olsa bir piyanonun varlığı o koro ve eğitimci için gerekli olan en asgari ihtiyaçlardır. Çocuk koroları eğitiminde ihtiyaç duyulan materyallerde değişiklikler görülebilir.

1.1.3.4. Koro Eserleri / Dağar / Repertuar

Dağar, koronun eğitimine ve gelişimine büyük katkı sağlayacak, niteliklerini öne çıkartıp özelliklerini, güzelliklerini vurgulayacak olan olgudur. Geniş ve kademeli bir dağara sahip olan koro, müzikal dinamikler, armoni, dönem ve stil açılarından birçok farklı örneğe sahip olacağından koristlerin bu dağarla alacağı müzik eğitimi çok daha etkin ve faydalı olacaktır. Aynı zamanda bu dağar içerisinden seçilecek konser repertuarı koronun yıl içerisindeki çalışmalarını, koronun gelişimini, yeteneklerini ve özelliklerini ortaya koymak, koristlerin isteklerini arttırmak, müzikal doyum yaşatmak ve dinleyenlerle bağ kurmak, koro müziğine ilgi çekmek ve sevdirmek için başvurulacak en güzel ve anlamlı yoldur. Konserlerin, şef ve koro için bir sınav anlamı da vardır ve konser sonrasında çıkacak sonuçlar koroların ve şeflerin ölçme-değerlendirme yapması, kendini geliştirmesi,

eksiklerini tamamlaması için mükemmel bir fırsattır. Çevik bu konu hakkında şu sözleri söylemiştir: “Konserler, koro eğitimi sürecini adeta bir ölçme ve sonucu değerlendirme etkinliğidir. Bir üst düzeye geçme aşamasında vazgeçilmez bir eşiktir.” (2013, 260)

1.3. Çocuk Koroları ve Dağar

Dağar, temel bir eğitim aracı olarak görülmekte olup; dağar seçimi, koro eğitiminde önemli bir rol oynamaktadır. “Repertuar seçiminin öğrencilerin neyi öğrenip neyi öğrenmeyeceği üzerinde büyük etkisi vardır, ve onların müzikal anlamalarına ve takdir edilmelerine yardımcı olmalıdır.” (H. Robert Raynolds, 2000, s. 31)

1.4. Problem Durumu

Yapılan literatür taraması sonucunda Türkiye’deki çocuk korosu şeflerinin yıllık dağar oluşturma ölçütleri ile ilgili yapılmış araştırma bulunamadığı görülmüştür. Bu doğrultuda yapılacak olan araştırmanın problem cümlesi aşağıda sunulmuştur.

1.5. Problem

Çocuk korosu şeflerinin yıllık dağar oluşturmada kullandıkları ölçütler nelerdir?

1.5.1. Alt Problemler

Çocuk korolarında söylenen şarkıların:

- 1- Konuları ve sözleri nelerdir?
- 2- Türleri nelerdir?
- 3- Formları yapıları nelerdir?
- 4- Ölçüleri ve tartımsal yapıları nelerdir?
- 5- Tonal ve makamsal yapıları nelerdir?
- 6- Ses genişlikleri nelerdir?
- 7- Eşlik yapıları nelerdir?

1.6. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Türkiye’de süreklilik sağlamış çocuk koroları şeflerinin dağar, yıllık program ve konser programı oluşturma ölçütlerini; içerik, ton ve form bakımından ortaya koyarak, çocuk korusu şefleri ve çocuk şarkısı bestecilerine önerilerde bulunmayı amaçlamıştır.

1.7. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, koro şeflerinin yıllık dağar oluşturma ölçütlerinin tespiti ile ilgili yapılmış az sayıda çalışmadan biri olması bakımından önem taşımaktadır.

1.8. Varsayımlar

- 1- Bu araştırma modelinin araştırmaya uygun olduğu,
- 2- Araştırmada görüşme yapılan uzmanların sorulara içtenlikle cevap verdiği,
- 3- Belirlenen veri toplama araçlarının araştırma için geçerli, güvenilir ve amacına uygun olduğu varsayılmaktadır.

1.9. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Kurumsal kimlik kazanmış; Türkiye Polifonik Korolar Derneği Çocuk Korusu, TRT Ankara Radyosu Çocuk Korusu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Çocuk Korusu, Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Hazırlık İlk ve Ortaokulu ile Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı 5. ve 6-7-8. Sınıflar Sınıf Koroları koro şefleriyle sınırlıdır.
2. Yüksek lisans süresi ve maddi kaynaklar bakımından sınırlıdır.

1.10. Kavramlar ve Tanımlar

Araştırmada kullanılan terimler ve kavramlar, araştırmanın içerisinde koro şeflerinin kullandıkları anlamları ile tanımlanmıştır.

a. Kavramlar

Kurumsallaşmış çocuk korusu: Kurumsal kimliği orturmuş, 15 yılı aşkın süredir devamlılığı sağlamış korolar.

Klasikleşmiş Türk çocuk şarkısı: Türk besteciler tarafından bestelenmiş, tanınmış ve uzun yıllardır söylenen, nitelikli çocuk şarkıları.

Öykünme Çocuk Şarkısı: Türkü, Halk Müziği vb. türlerden örnek alınarak yazılan çocuk şarkıları.

Aktarma Çocuk Şarkısı: Türkçe söz yazılarak dağara kazandırılan çocuk şarkısı.

Ezgisel Yapı: Şarkının ezgi çizgisinin motif, cümle ve tartım bakımından yapısal özellikleri.

Bütünsel Güzellik-Genel Tını: Şarkının ezgi, tartım ve form yapılarının genel uyum ve tutarlılığı.

Tartımsal Yapı: Şarkının ritim, tempo, vuruş bakımından yapısal özellikleri.

Dokusal Yoğunluk: Ölçü içerisinde nota sayısının yoğunluğu.

b. Tanımlar

Dağar: Koronun söylediği şarkıların tümü, repertuar.

Melizma: Bir heceye üzerine düşen nota sayısı.

f: Frekans.

U: Uzman.

Korist: Koroda şarkı söyleyen birey.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu tez çalışmasında kullanılan temel kaynaklar hakkında özet bilgilere yer verilmektedir.

Tez konusuna ilişkin ulusal ve uluslararası çalışmaları bulmak amacıyla gerçekleştirilen alan yazın taraması sonucunda doğrudan “çocuk korusu şeflerinin yıllık dağar oluşturma ölçütleri”ni konu alan ve açık literatürde yer alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bunun üzerine, “koro ve koro eğitimi”, “çocuk korusu ve çocuk korusu eğitimi” ve “koro için dağar seçimi” konuları hakkında alan yazın taraması gerçekleştirilmiştir.

Tez çalışmasında yer alan “koro ve koro eğitimi”ne ilişkin bilgiler için Egüz’ün “Koro eğitimi ve yönetimi” (1981) ile “Toplu Ses Eğitimi I” (1991) isimli kitapları ve Çevik’in “Koro Eğitimi Yönetimi ve Teknikleri” (1999) ile “Koro Eğitimi ve Yönetimi” (2013) isimli kitapları temel kaynakları oluşturmaktadır. Bahse konu kaynaklarda ses, toplu ses eğitimi, koro eğitimi, koro yönetim teknikleri, koro şefinin sahip olması gereken özellikler, bunları nasıl geliştirebileceği ve çalışma öncesi yapması gereken hazırlıklar hakkında temel bilgilere yer verilmektedir.

Egüz’ün Toplu Ses Eğitimi I isimli kitabında (1991) yer verdiği “çocuk koroları ve çocuk korolarında eğitim” isimli bölümde yukarıda bahsedilen konulara ilişkin olarak çocuk koroları özelinde açıklamalar sunulmaktadır. Koro Eğitimi ve Yönetimi isimli kitabında yer verdiği “koro dağarı ve stil” bölümü ise Egüz’ün tek ya da karma dağar, profesyonel ve amatör korolar, amatör koroların dağar seçimleri konuları hakkındaki görüşlerini içermektedir (1981). Amatör koroların karma dağar seçimine ilişkin aşağıda sıralanan sorulara “olumlu yanıt” alınması gerektiği belirtilmektedir:

“Dağara alınacak yapıt:

- 1 – Koronun teknik çalışmalarına uygulama alanı olabilir mi?

- 2 – Koroya müzik zevk ve sevgisi verebilecek nitelikte mi?
- 3 – Topluma olumlu katkısı olur mu ? “ (1981, s. 75)

Buradan yola çıkarak, Egüz’e göre amatör koroların dağar seçiminde teknik düzey geliştiricilik, müzik ve koro sevgisi kazandırma ve toplumla fayda ölçütlerinin gözetilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Çevik’in (2013) Koro Eğitimi ve Yönetimi isimli kitabında ise bu bölümün başında özetlenen temel bilgilerin yer aldığı bölümlerin yanı sıra “müzik tarihinde dönemler ve dönemlere özgü stiller”, “koro müziği repertuarı(dağar) konser programları ve konser organizasyonları” isimli bölümlere yer verilmektedir. “Müzik tarihinde dönemler ve dönemlere özgü stiller” isimli bölümde eski çağlardan itibaren yirminci yüzyıla kadar müziğin oluşumu, kullanılış amaçları, dönemsel önemi, gelişimi ile ilgili tarihsel bilgi ve dönemlerin, stillerin oluşumu, gelişimi ile ilgili ayrıntılı bilgilere yer verilmektedir. “Koro müziği repertuarı konser programları ve konser organizasyonları” isimli bölümde ise dağar oluşurmada yeni yaklaşım ve nerileri, konser programı oluşurma yaklaşımları ve nerileri, konser programını içeren kitapçık veya sayfaların düzenlenmesi, konser programlarından örnekler ve örneklerin açıklamalarını içeren ayrıntılı bilgilere yer verilmektedir. Bunlara ek olarak konser organizasyonları, konser afişleri ve poster yoluyla duyuru, ses kayıtları, basın ilanları, açık hava konserleri, festival ve yarışmalar, niversite konserleri, radyo-televizyon konserleri olmak üzere konser organizasyonlarıyla ilgili temel bilgiler ve öneriler içeren yedi bölümün daha bulunduğu görülmektedir. Çevik, kitabında, koro dağarından oluşturulan konser programları sayesinde dinleyiciyle farklı müzik türleri, biçimleri ve dilleriyle seslenerek müziksel iletişim kurulduğunu belirtmiştir. Devamında ise

“... Gelişimin sürdürülebilir olması, sanatsal düzeyin aşamalı olarak yükseltilmesi, repertuarın özenle ve dengeleri gözeten bir dikkatle oluşturulmasına ve konser programına yansıtılmasına bağlıdır. Çünkü koroların kazandıkları bilgi, beceri ve entelektüel birikimlerini sergileyen konser programları, içerik, çeşitlilik, etkililik, kalite ve zamanlama bakımından büyük bir önem taşımaktadır.” (2013, s. 260)

ifadesiyle dağar seçiminin koro eğitimi ve gelişimindeki yerinin önemi ve dağarların içerik bakımından çeşitli, etkili, kaliteli olması ve konser sürelerinin doğru ayarlanmasının önemi vurgulamaktadır. Çevik, teknolojinin katkısıyla koro müziğine olan ilginin arttığını ve bu durumun da koro müziğini, koro müziği besteciliğini dolayısıyla koro dağarını geliştirdiğini belirtmekte ve program hazırlama, programdan konser oluşurma ve

konser organizasyonları gerçekleştirmede yeni yaklaşımlar nelerdir? Sorusunu sormakta ve soruyu,

- Ulusal kültür öğelerimizi, dilsel özelliklerimizi ve bize özgü müzik türlerini ve estetiği içeren “Ulusal Koro Müziği” eserleri,
- Batı kültür öğelerini, müzik dillerini, tekniklerini, stillerini yansıtan köklü müzik geleneğine sahip, uluslar arası nitelik taşıyan, yaygın adıyla “Batı Koro Müziği” eserleri,
- Batı’nın müzik dilleri, estetiği, teknikleri, biçim ve stillerinden haberdar olmakla birlikte, duyuş, düşünüş ve görüş olarak bu kültürün dışında kalan, farklı coğrafya, ırk, dil, farklı etnik ve/veya ulusal kültür dokularını öne çıkaran çok kültürlü koro müziği eserleri (Çevik’ten aktaran Çevik, 2013, s. 261)

olarak cevaplamaktadır.

Buradan yola çıkarak, koro dağarının çeşitlilik içermesi fakat tür dengesinin oluşturulması; koroya bilgi, beceri ve entelektüel birikim sağlaması; etkili, kaliteli şarkılardan seçilmesi; kendi dilimizden, kültürümüzden oluşmuş “ulusal koro müziği” şarkıları içermesi; farklı dil ve kültürlerden, o kültürün müziksel ve genel özelliklerini taşıyan şarkıları içermesi ve dağar hazırlama aşamasında verilecek konserlerin hedefleri ve çeşitlerinin göz önünde bulundurulması gerektiği değerlendirilmektedir.

“Çocuk korusu ve çocuk korusu eğitimi” konusunda ise konuya özel uygulamalardan kazanılan ulusal belleği yansıtabilecek niteliğe sahip detaylı çalışmalara ulaşılmıştır.

Bu çalışmalar arasından Değer’in (2012) “Çocuk korolarının eğitiminde bir yaklaşım olarak eğitsel oyun kullanımının öğrencilerin müziksel erişim düzeylerine etkisi.” isimli doktora tezi çocuk koroları, çocuk korolarının sınıflandırılması ve yapılandırılması, teknik düzeylerine göre çocuk koroları, çocuk korolarında eğitimin kapsamı, müzik yeteneği, çocuk sesinin özellikleri, çocuk korusu eğitimciliği konusunda bilgiler içermekte olup koro şefi görüşme formu sorularının içeriğinin belirlenmesi için bu kaynaktan yararlanılmıştır.

Çorak’ın (2014) “Çocuk şarkılarının zorluk derecelerine göre sınıflandırılması üzerine bir deneme.” isimli yüksek lisans tezinde yer alan “bir çocuk şarkısının zorluk derecesini belirleme formu A”, “bir çocuk şarkısının zorluk derecesini belirleme formu B” hakkındaki bilgiler ise alt problemlerin oluşturulması ve koro şefi görüşme formu sorularının içeriğinin belirlenmesi amacıyla kullanılmıştır.

Yıldız’ın (2009) “Resmi ve özel kurumlara bağlı çocuk koroları profilinin incelenmesi” isimli yüksek lisans tezi ise resmi ve özel kurumların çocuk koroları profilinin farklılığını ortaya koymakta olup örnekleme yer alan koroların seçiminde temel alınmıştır.

“Koro için dağar seçimi”ne ilişkin tarama kapsamında farklı türdeki korolarda dağar oluşturma ölçütlerini konu alan kaynaklar ve eğitim kurumları ile özel kurum ve kuruluşların bünyesinde yer alan çocuk korolarının yıllık dağarları hakkında kaynaklara ulaşılmıştır.

Farklı türdeki korolarda dağar oluşturma ölçütlerini konu alan yerli ve yabancı kaynakların taranması sonucu bazı koro şeflerinin konu hakkındaki yaklaşımlarını içeren ve bazı kurumların farklı türdeki korolarının dağar oluşturma ölçütlerini içeren kaynaklara ulaşılmıştır.

Koro şeflerinin dağar oluşturma ölçütlerini içeren kaynaklara ilişkin gerçekleştirilen tarama sonucunda farklı türlerdeki koroların şeflerinin konu ile ilgili yayınlarını, açıklamalarını ve koro şefleriyle gerçekleştirilen röportajları içeren kaynaklara ulaşılmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) bulunan Westminster Choir College isimli kolejde Yardımcı Doçent olarak görev yapmakta olan ve çeşitli çocuk ve gençlik korolarının şefliğini yürüten Shelton ile gerçekleştirilen bir röportajda (Guth, 2016a; Guth, 2016b), Shelton, “gençlik korusu dağarı”nın oluşturulması için kullanılması gereken ölçütleri

- Şarkı sözleri, metin, şiir kaliteli olmalı ve koristleri için ilgili çekici olmalı,
- Ses aralığı koristler için uygun olmalı,
- Koristler ezgiyi beğenmeli (koristlerin beğenmediği bir ezgi olmamalı),
- Parçada öğretilecek müzikal kavramlar olmalı ve
- Çeşitlilik olmalı, herkes her türlü müziğe maruz kalmalı

olarak ifade etmektedir.

Yine ABD’de bulunan University of St. Thomas isimli üniversitede Doçent olarak görev yapmakta olan ve aynı zamanda birçok farklı koronun şefliğini gerçekleştiren Broeker, “çocuk korusu dağarı”nın

- Konu,
- Söylenebilirlik,
- Form,
- Parti söyleme,
- Eşlik ve

- Pedagojik uygulamalar

ölçütlerinin göz önünde bulundurularak oluşturulması gerektiğini savunmaktadır. (Rarus, 2008a; Rarus, 2008b; Rarus, 2008c)

Öncelikli amacı eğitim olmayan kurumların korolarında görevli koro şeflerinin koro dağı oluşturulmasında dikkate aldığı ölçütlerin de eğitim kurumlarının korolarında görevli koro şeflerinin kullandığı ölçütlerle arasındaki farklılık ve benzerlikler mevcut olup olmadığını incelemek amacıyla bu tür kurumlarda koro şeflerinin kullandığı ölçütleri gözden geçirmekte de fayda görülmektedir. Bu itibarla, Türkiye’de yaygın olmamakla birlikte dünya üzerinde çok yaygın bir koro türü olan kilise korolarının şeflerinin yaklaşımı da incelenmiştir.

Müzik eğitimi üzerine doktora sahibi bir müzik eğitimcisi ve kilise müzisyeni olan Danyew’e göre (2016) yetişkin, genç veya çocuk korusu olmasından bağımsız olarak bir “kilise korusu dağı”nın oluşturulması için sırasıyla

- Konu,
- Ezgi,
- Dini içerik,
- Erişilebilirlik (ses aralığı, alt veya üst bölgelerde uzun süre seyir etmesi, noktalı veya senkoplu ritimlerin olması, parti söyleme, yeterli kişi sayısı, ses dengesinin yeterliliği),
- Uygunluk (Koristler için ilgili çekici olmalı),
- Eşlik,
- Çeşitlilik ve
- Müzikal gelişimin

dikkate alınması gerekmektedir.

Coral Ridge Presbyterian Church isimli ABD’de bulunan bir kilisenin çocuk korusu şefliğini yapan McMurrin ise (1986) “kilise çocuk korusu dağı”nın oluşturulması için kullanılması gereken ölçütlere ilişkin olarak

- öncelikle şarkının konusunun uygun olması;
- ikinci olarak şarkının ses aralığının koristlerin yaş aralığına uygun olması;

- üçüncü olarak melodinin, iyi yazılmış ve iyi bir formda olması ile tekrar, kontrast ve değişkenlik dengesi ile yazılmış olması;
- dördüncü olarak şarkının ilgi çekici bir eşliğinin olması;
- beşinci olarak koro şefinin şarkıyı öğretme konusunda kişisel olarak kendisini coşkulu hissetmesi (koro şefinin zevk almaması durumunda koristlerin de zevk almayacağı düşüncesiyle);
- altıncı olarak şarkının kalıcı bir değerinin olması (koristlerin ilerleyen yıllarda da yetişkinliklerinde de şarkıyı söylemekten zevk alması) ve
- korist çocukların bilgilerini ya da zaten öğrendiklerini pekiştirmek için şarkı ile müziksel olarak ne öğretilbileceğinin düşünülmesi (aralıklar, kelime öbekleri, ton, dinamikler vb.)

gerektiğini belirtmektedir.

Bu bilgilere dayanarak koro şeflerinin, koronun türü fark etmeksizin, yıllık dağara alınacak şarkılarda konu ve sözleri, koristlerin beğenisi, içerisinde bulundurduğu zorlukların düzeye uygunluğu, ses aralıkları, müzikal becerileri geliştiricilikleri, ezgisel güzellikleri, eşlik yapıları, tür çeşitliliği, form yapılarına dikkat ettikleri anlaşılmaktadır.

Koro şeflerinin koro dağarının oluşturulması için kullandıkları ölçütlere ilişkin seçimlerinin kalitesinin ise Uslu'nun Nitelikli Bir Koro Şefinde Bulunması Gereken Yeterlilikler isimli makalesinde yer verdiği "Koro şefi, yönettiği koronun içeriğine, yaş ve seviye durumuna uygun parça seçimi(dağar) yapma konusunda yetkin olmalıdır." (2013, s. 128) ifadesinde belirttiği üzere koro şefinin nitelikleri ile doğru orantılı olduğu değerlendirilmektedir.

Buradan yola çıkarak, Türkiye'deki ilköğretim okullarında çocuk korusu şefliği görevini yerine getirmesi muhtemel öğretmen adaylarının nitelikli birer müzik eğitimcisi ve koro şefi olarak yetişmek üzere eğitim aldığı Müzik Öğretmenliği Bölümü bulunan üniversitelerin lisans programlarında yer alan koro derslerinin içerikleri incelenmiştir. Bu inceleme sonucu koro dağarı oluşturma ölçütlerine ilişkin erişilen bilgiler örneklerle (Gazi Üniversitesi ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nin Müzik Öğretmenliği Bölümleri) aşağıdaki gibi derlenmiştir.

Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü lisans programında (Gazi Üniversitesi, 2018) yer alan farklı müzik türlerinin koro derslerinin tanımlarında dağar oluşturulmasına ilişkin ölçütlerden

- Çoksesli Koro 2 dersi için “...düzeye uygun ulusal ve uluslararası çeşitli tür, biçim, dönem ve kültürleri kapsayan geniş bir dağar oluşturulması ve seslendirilmesi ...”;
- Türk Halk Müziği Korosu 1 dersi için “... farklı yöre, form, usul, makam-dizide düzeye uygun Türk Halk müziği eserlerinden bir dağarcık oluşturma.” ve
- Türk Sanat Müziği Korosu 1 dersi için “... farklı form, usul, makamlarda düzeye uygun Türk sanat müziği eserlerinden bir dağarcık oluşturur.”

ifadeleriyle bahsedilmektedir. Buradan görüldüğü üzere koroların seslendirdikleri müzik türlerine göre ortak ve farklı ölçütler kullanılmaktadır. Türk halk ve sanat müziği korolarındaki eserlerin Türk halk ve sanat eserleri olmasına ilişkin ölçüt müzik türünden ileri gelmektedir. Türk halk müziği korosu için ulusal eserlerin yöreye göre çeşitliliği ölçütlerden birisidir. Çoksesli koro için ise ulusal ve uluslararası eserleri içermesi ile bu eserlerde tür, dönem ve kültür çeşitliliği aranmaktadır. Müzik türleri farklı bu koroların tümünde koronun düzeyine uygun bir dağar oluşturulması gerektiği belirtilmektedir. Bunun dışında ise dağarda yer alacak eserlerin form ve biçim bakımından incelenmesine ilişkin ortak ölçütler mevcuttur.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü lisans programında (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, 2019) yer alan koro derslerinin (Çoksesli Koro I, Çoksesli Koro II, Koro IV, Koro V, Koro VI ile Koro ve Yönetimi) tanımlarından dağar oluşturulmasına ilişkin aşağıdaki ölçütlerin uygulandığı çıkarımında bulunmak mümkündür:

- Çoksesli koro dağarcığının çeşitli dönemlerden ve biçimlerden seçilen eserlerle zenginleştirilmesi,
- Düzeye uygun müzik dağarı geliştirilmesi,
- Kendi kültürümüzün ve başka kültürlerin farklı müzik türlerini ve stil özelliklerini yansıtan bir dağar oluşturulması,
- Okul öncesi dönem koro dağarında öz beceri geliştiren, eğitsel şarkıların bulunması,

- Okul korusu dağarında okul şarkılarının bulunması.

Bu çıkarımlar doğrultusunda ise koro dağarının düzeye göre oluşturulması, koro dağarında farklı dönemleri ve biçimleri içeren eserler ile ulusal ve uluslararası eserler arasından farklı müzik türlerini ve stil özelliklerini yansıtan eserlerin yer alması, okul öncesi dönem ve okul korolarının dağarında yaş gruplarına uygun ve müzik eğitimini destekleyen eserlerin yer almasına ilişkin ölçütlerin uygulandığı anlaşılmaktadır.

Seçilen örneklerden yola çıkarak müzik öğretmenliği bölümü olan farklı üniversitelerin lisans programında yer alan dersler incelendiğinde, koro dağarı oluşturulması için “koristlerin düzeyi” ve “(kültür, tür, stil, dönem, biçim açısından) eser çeşitliliği”nin ölçüt olarak kullanılması yönünde ortak bir yaklaşımın mevcut olduğu görülmektedir.

Eğitim kurumları ile özel kurum ve kuruluşların bünyesinde yer alan çocuk korolarının yıllık dağarlarının incelenmesi amacıyla yıllık dağarı tümüyle temsil etmemekle birlikte çocuk korolarının konserlerine ilişkin yıllık dağar oluşumuna örnek teşkil eden yıllık konser programları taranmıştır. Bu bağlamda, Türkiye’nin birçok ilinden çocuk korolarının katılımıyla gerçekleşen 23. ve 24. Türkiye Korolar Şenliklerinin (TKŞ) Konser Programları (Türkiye Korolar Şenliği, 2018; Türkiye Korolar Şenliği, 2019) kaynak alınarak;

- Dernek-vakıf-belediye koroları arasından Türkiye Polifonik Korolar Derneği Minikler Korusu,
- İlköğretim çocuk koroları arasından Ayten Şaban Diri İlkokulu-Ortaokulu 1-B Sınıfı Korusu,
- Özel ilköğretim çocuk koroları arasından Zafer Koleji Minikler Korusu,
- Konservatuar çocuk koroları arasından Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı Müzik ve Bale Ortaokulu 5. Sınıflar Korusu ve
- Devlet çocuk koroları arasından Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Çocuk Korusu

Ankara İli içerisinde bulunan çocuk koroları arasından konser programları incelenecek çocuk koroları olarak belirlenmiştir.

Türkiye Polifonik Korolar Derneği Minikler Korusu’nun 24. TKŞ Konser Programına (Türkiye Korolar Şenliği, 2019, s. 239) göre koronun konser programlarına ilişkin 2018-

2019 yıllık dağarının klasikleşmiş Türk çocuk şarkıları (5 adet) ve özgün çocuk şarkıları (4 adet) çoğunluğu oluşturmak üzere marş türünde (1 adet), yabancı dilde (1 adet) ve aktarma (1 adet) çocuk şarkılarını da içerdiği tespit edilmiştir.

Ayten Şaban Diri İlkokulu-Ortaokulu 1-B Sınıfı Korosu'nun 24. TKŞ Konser Programına (Türkiye Korolar Şenliği, 2019, s. 88) göre koronun konser programlarına ilişkin 2018-2019 yıllık dağarının klasikleşmiş Türk çocuk şarkıları (2 adet) ile özgün (1 adet) ve marş türünde (1 adet) çocuk şarkıları içerdiği tespit edilmiştir.

Zafer Koleji Minikler Korosu'nun 24. TKŞ Konser Programına (Türkiye Korolar Şenliği, 2019, s. 166) göre koronun konser programlarına ilişkin 2018-2019 yıllık dağarının klasikleşmiş Türk çocuk şarkıları (2 adet) ile aktarma (1 adet) ve marş türünde (1 adet) çocuk şarkıları içerdiği tespit edilmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzik ve Bale Ortaokulu 5. Sınıflar Korosu'nun 23. TKŞ Konser Programına (Türkiye Korolar Şenliği, 2018, s. 76) göre koronun konser programlarına ilişkin 2017-2018 yıllık dağarının yabancı dilde çocuk şarkıları (4 adet) ile öykünme (1 adet), aktarma (1 adet), özgün (1 adet) ve marş türünde (1 adet) çocuk şarkıları içerdiği tespit edilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Çocuk Korosu'nun 23. TKŞ Konser Programına (Türkiye Korolar Şenliği, 2018, s. 128) göre koronun konser programlarına ilişkin 2017-2018 yıllık dağarının yabancı dilde çocuk şarkıları (3 adet), özgün çocuk şarkıları (2 adet) ve türkü (2 adet) ile klasikleşmiş Türk çocuk şarkısı (1 adet) ve marş türünde çocuk şarkısı (1 adet) içerdiği tespit edilmiştir.

Bu tespitler, konser programlarına ilişkin yıllık dağar oluşturulması söz konusu olduğunda şarkıların seçilmesindeki ölçütlerde tür ve tür çeşitliliğinin dikkate alındığına işaret etmektedir.

Ancak, daha önce de belirtilmiş olduğu üzere, konser programlarına ilişkin yıllık dağar tüm yıllık dağarı temsil etmemektedir. Bu noktada ise konserler gibi sosyal etkinliklerin bir koronun yıllık dağarının oluşumunu hangi ölçüde etkileyebileceği, örneğin bir ilköğretim okulu çocuk korusunun yıllık dağar oluşturulmasında konser gibi eğitim dışı bir etkinliğin hangi derecede belirleyici olduğu ve olması gerektiği gibi konuların sorgulanması gerekmektedir.

Konserler temel alınarak oluşturulan çocuk korusu yıllık dağarı örneği üzerinden ortaya konulan bu soru geliştirilerek tüme varıldığında, asıl olarak, hangi değişkenlerin hangi ölçüde korunun yıllık dağarının oluşturulmasında temel alınması gerektiği sorusunun cevaplanması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Çocuk korolarının yıllık dağarında yer alacak şarkıların seçiminin hangi ölçütlere göre gerçekleştirildiği ise bu tez çalışmasında ele alınmaktadır.

“Koro için dağar seçimi”ne ilişkin alan yazın taraması sonucunda ulaşılan bu kaynaklardan elde edilen bilgileri özetlemek gerekirse; tür çeşitliliği, ulusal koro müziği, yabancı dil ve kültürden eserlere dengeli bir sayıyla yer verilmesi gözetilerek seçilecek şarkıların içeriğinin koro düzeyine ve yaşı grubuna uygun olması, müzik ve koro sevgisi aşılması, koristlerin beğenisini kazanması, konusu ve sözlerinin anlamlı ve düzeye uygun olması, ses aralıklarının koronun düzeyinde olması, müzikal becerileri geliştirici olması, form yapıları, ezgisel güzellikleri, eşlik yapılarının dengeli ve kaliteli olmasının temel olarak farklı yapılarda korolara sahip şeflerin gözettiği ortak ölçütler olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgular, yıllık koro dağarı oluşturma ölçütlerine ilişkin alt problemlerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen alan yazın taramasının temelini oluşturmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, evren ve örneklemine, ölçme araçlarına, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Çocuk korusu şeflerinin yıllık dağar oluşturmadaki ölçütlerini saptamaya yönelik olan bu araştırmada nitel bir araştırma yöntemi olan yarı yapılandırılmış görüşme modeli kullanılmıştır.

“Storey (2007) nitel araştırmanın, insanların olaylara dönük öznel bakış açılarını keşfetmeyi hedeflediğini ve bu nedenle nicel araştırmadan daha üstün olduğunu belirtmektedir.” (Storey’den aktaran Özdemir, M., 2010, s. 326)

“Görüşme bir “bütünsel yorumlama” yöntemidir.”, “Yarı yapılandırılmış görüşmeler, hem sabit seçenekleri cevaplamayı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir.” (Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., 2017, s. 159)

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara İli merkez ilçelerinde çalışan kurumsallaşmış çocuk koroları, örneklemini ise Türkiye Polifonik Korolar Derneği Çocuk Korusu, TRT Ankara Radyosu Çocuk Korusu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Çocuk Korusu, Bilkent Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Hazırlık İlk ve Ortaokulu ile Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı 5. Sınıf ve 6-7-8. Sınıf koroları koro şefleri oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada, veri toplama amacıyla standartlaştırılmış açık uçlu görüşme stratejisi benimsenmiştir. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme stratejisinde “Soruların tam olarak sırası ve tarzı önceden belirlenir. Görüşme yapılan tüm kişilere aynı temel soruların aynı sıra ile sorulur. Sorular tam anlamıyla açık uçlu bir formatta ifade edilir.” (Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., 2017, s. 160)

Bu stratejiye göre, öncelikle, alan yazın taramasından edinilen bilgiler temel alınarak araştırmacı ve danışman tarafından taslağı oluşturulan görüşme formu, 2 akademisyen, 1 koro şefi ve 3 müzik öğretmeni tarafından incelenmiştir. Sonrasında ise alan uzmanlarının yönlendirmesi sonucunda oluşturulan ve uygunluğu doğrulanan soru formu aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Bu araştırmanın çözümleme ve yorumlanmasında nitel veri analizi yöntemi olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

“Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. ... Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır.

Betimsel analiz dört aşamada gerçekleşmektedir. Birinci aşamada araştırmacı araştırma sorularından, araştırmanın kavramsal çerçevesinden ya da görüşme ve gözlemlerde yer alan boyutlardan hareket ederek veri analizi için bir çerçeve oluşturur. Böylece verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenmiş olur. Ardından, araştırmacı daha önce oluşturmuş olduğu çerçeveye dayalı olarak verileri okur ve düzenler. Bu süreçte verilerin anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilmesi önem taşımaktadır. Bu aşamadan sonra araştırmacı düzenlemiş olduğu verileri tanımlar. Bunun için gerekli yerlerde doğrudan alıntılara da başvurmak zorunda kalabilir. Bu sürecin sonunda araştırmacı tanımlamış olduğu bulguları açıklar, ilişkilendirir ve anlamlandırır. Araştırmacı bu aşamada ayrıca yapmış olduğu yorumları daha da güçlendirmek için bulgular arasındaki neden sonuç ilişkilerini açıklar ve ihtiyaç duyulması durumunda farklı olgular arasında karşılaştırma yapar.” (Yıldırım ve Şimşek’den aktaran Özdemir, M., s. 336)

Araştırma sonucunda, problem durumu ve her bir alt problem için elde edilen veriler aracılığıyla çocuk korusu şeflerinin korolarının yıllık dağırını oluştururken nasıl bir yaklaşım benimsediği ve hangi ölçütleri kullandıkları ortaya konulmuştur. Koro şefleri, “uzman” olarak tanımlanmış ve görüşme yapma sırasına göre U1, U2, U3, U4, U5 ve U6 olarak belirtilmiştir. Çocuk korusu şeflerinin kullandıkları ölçütlerin karşılaştırılması vasıtasıyla yıllık dağır oluşturulması için kullanılan yöntemlere ilişkin ortak bir anlayışın ve/veya bahse konu yöntemlerin arasında anlamlı bir farklılığın mevcut olup olmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda çocuk korusu şeflerinin yıllık dağır oluştururken

yaygın olarak kullanıldığı yaklaşımlar ile şarkıları belirleme yöntemleri değerlendirilmiştir. Betimsel analiz sonucunda elde edilen verilerin yorumlanmasında frekans (f) kullanılmıştır, $n = 6$ 'dır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde alan uzmanlarının “Çocuk Korosu Şefi Görüşme Formu”nda bulunan sorulara verdiği cevaplar sırasıyla karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

4.1. “Yıllık Dağarınıza Şarkı Seçerken Gözettiğiniz Ölçütler Nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1

Yıllık Dağara Şarkı Seçerken Gözetilen Ortak Ölçütler

Ölçütler	Koro şefleri	f (n=6)
Düzeğe uygunluk	U1, U2, U3, U4, U5, U6	6
Ses sınırı	U1, U2, U5	3
Çocukların beğenisi	U1, U4, U6	3
Şarkının uzunluğu-süresi	U1, U2	2
Ezgisel yapılanma	U1, U3	2
Prozodi	U1, U3	2
Tür çeşitliliği	U2, U3	2
Dil çeşitliliği	U1, U2	2
Çalışma süresi	U3, U4	2
Korist sayısı	U2, U4	2

U1: “Yıllık dağara şarkı seçerken gözettiğim en temel ölçüt koronun seviyesine uygunluğu ne derecedir? Sonrasında gelen en temel ölçüt form yapısı, çok dengeli, tutarlı olmayan hiçbir eseri seçmem. Sonrasında ise şarkının uzunluğu-süresi, ezgisel yapılanma, prozodi, ses genişlikleri, dil çeşitliliği, akılda kalıcı, aşılabilir zorluklar olması, ses sınırları, yani bütününe güzel ve dengeli olması. Fakat genel çerçevede bakmak gerekirse cevaplarım şu yönde olacaktır: 1. Benim koroma ne kazandıracak? 2. İçindeki her bir üyenin müzisyenliğini ne derecede geliştirecek? 3. Söylemekten hepsi ve ayrı ayrı olmak üzere ne

kadar keyif alacaklar? Ve de bunu yaparlarken ne kadar sağlıklı bir süreç olacak bizim için ve bütün bu aşamalardan sonra biz onu sunduğumuzda ne anlatacağız dinleyiciye, ne vereceğiz? İlle de didaktik bir öğreticiliğe, orman sevgisini öğrettim gibi bir kaygım yok yani böyle bir şey akla gelmesin. Notayı elimize aldığımızda nasıl tınlayacağını düşünürüz.”

U2: “İlk olarak, koro sayısı, yaş grubu-düzeyi ne bakıyorum. Sonrasında ise şarkının önceden seslendirilmemiş olması benim için çok önemli, ilk seslendirme yapmayı seviyorum. Tür çeşitliliği de önemli bir olgu, farklı folklorik yapılardan şarkılar söyletmeyi, çocuklara o kültürleri tanıtmayı önemsiyorum. Sonrasında dediğim gibi dil çeşitliliği, ses aralığı, uzunlukları ve şarkı içerisinde ton geçişleri olmasına ve değişik form yapılarına sahip olmasına bakıyorum.”

U3: “Koronun yapabilirliği, düzeyi, özelliği çok önemli, hangi türde bir koro söyleyecek bu şarkıları; arkasından çalışma süresi çok önemli, ne kadar vaktim var? Sonrasında ezgisel güzellik, ezgisel gelişim, prozodi, tür çeşitliliğine bakarım. Bir de izleyici. Kime konser vereceğiz, nasıl bir konser vereceğiz?”

U4: “Benim için önemli olan koronun düzeyi, öğrenci sayısı ve çok önemli sayının yaş dağılımı. Çünkü çocuklarımızın arasında yaş farkı var. 9 yaş ve 12 yaş arasındaki 3 yaş farkı repertuar seçiminde ve teknik düzeyde ciddi sıkıntı yaratıyor ama aynı koronun elemanları olduğu için orta yolu bulmak lazım. Kurum olarak en büyük sıkıntımız bu. Devamında ise çalışma süresi, etkinliklerin türleri ve kaç tane etkinlik olacağı ve çocukların beğenisi.”

U5: “Koronun düzeyine, ses sınırına dikkat ederim ve bir sonraki yılın programını düşünerek yıllık dağarı hazırlarım. Fakat buradaki en önemli ölçüt koro şefi koroyu tanımadan, sınırlarını bilmeden eser seçmemeli, koronun yapabilirlik düzeyini şarkı söyleterek anlamaya çalışmamalı. Dağar seçimi deneme yanılmaya müsait bir konu değildir.”

U6: “Teknik düzeyi, sözler, müzikal kalite, çocukların sevmesi.”

Bu durum, “koro düzeyine uygunluk” ölçütünün tüm katılımcıların ortak ölçütü olduğunu göstermektedir. Ayrıca, U1, U2, U5 “ses sınırı”; U1, U4, U6 “çocukların beğenisi”; U1, U2 “şarkıların uzunluğu-süresi”; U1, U3 “ezgisel yapılanma” ve “prozodi”; U2, U3 “tür çeşitliliği”; U1, U2 “dil çeşitliliği”; U3, U4 “çalışma süresi”; U2,U4 “korist sayısı”

ölçütlerinin de ortak ölçütler olarak yer aldığı görülmektedir. Bu ortak ölçütler, koro düzeyine uygunluk, ses sınırı, çocukların beğenisi, şarkıların uzunluğu-süresi, ezgisel yapılanma, prozodi, tür çeşitliliği, dil çeşitliliği, çalışma süresi ve korist sayısı olarak belirlenebilir.

4.2. “Ölçütlerinizi Uygulama Sıranız Nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 2

Birinci Sırada Uygulanan Ölçütler

Ölçütler	Koro şefleri	f
Düzeğe uygunluk	U1, U4, U6	3
Genel tını	U3	1
Ezgisel yapı	U2	1
Ses sınırı	U5	1

U1: “1. Düzeğe uygunluk, 2. Bütünsel güzellik, 3. Form yapısı”

U2: “1. Ezgisel yapı, 2. Tür, 3. konu-söz, 4. Ses genişliği 5. Form, 6. Eşlik, 7. ölçü sayısı-tartımsal yapı”

U3: “1. Müzikalite, genel tınıya bakarım ve bu ölçütler şef ile özdeşleşecek mi? Bana-şefe ne kadar uygun? 2. Bununla nasıl bir eğitim verebilirim? Sadece müzikal beceriler değil, felsefi de olabilir. 3. Eşlik ve eşlikçi çok önemlidir. 4. Konserin türü. Yarışma mı, festival mi, özel konser mi? Bunlara göre değişir.”

U4: “1. Düzeğe uygunluk ve çalışma süresi. Önümüzde ne kadar zamanımız var? 2. Ses genişlikleri, 3. Çocukların beğenisi”

U5: “1. Ses sınırları, 2. Eksen uygunluğu, 3. Prozodik yapı, 4. Bestecilik ve şarkının kalitesi -bu durum şefe göre değişkenlik gösterir, kendi beğenim de önemli yani- 5. Bunların uygunluğundan sonra notayı elime aldığım da ilk baktığım şey, benim korom bunu söylerken ben neler yapabilirim? Şarkının öğretilebilirlik düzeyine bakarım. 6. Korodaki en kötü öğrenciye göre şarkı seçerim. Ulaşabileceğim son çocuk şu zeminde diyebilirim o çocuğa da ulaşabilmek için seviyeyi ona göre ayarlarım.”

U6: “1. Teknik düzey, 2. Ses sınırı, 3. Müzikal doyum, 4. Eser bütününe genel kalitesi”

Tablo 2’de görüldüğü gibi, uzmanların yarısının “düzeye uygunluk” ölçütüne öncelik verdiği, diğer yarısının ise “genel tını”, “ezgisel yapı”, “ses sınırı” ölçütlerine öncelik verdiğini göstermektedir. Bu durum, uzmanların ölçütlerinde farklılık olduğunu göstermektedir. Bu verilere göre, koro şeflerinin belirli bir ölçüt uygulama sıralarının olmadığı söylenebilir.

4.3. “Çalışma Süreleriniz Şarkı Seçimini Etkileyen Bir Faktör müdür?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 3

Çalışma Sürelerinin Şarkı Seçimini Etkileme Faktörü

Cevaplar	Koro Şefleri	f
Evet	U1, U2, U3, U4, U5, U6	6
Hayır	-	-
Diğer	-	-

U1: “Kesinlikle etkiler. Çalışma saati çok önemli ama anlatmak istediğim çalışma saatinin verimli kullanılması. Verimsiz saatlerce çalışmaya karşıyım. ... Bir koronun ileri düzey olabilmesi için haftada 8 veya 6 saat verimli çalışma yapıyor olabilmesi lazım.”

U2: “Etkiler. Çalışma süreme göre şarkı seçiyorum ve de çalışma saatim de etkiliyor. 7 den sonra olduğu için çocukların kafasının en yorgun olduğu döneme denk geliyor. Dolayısıyla onlarla bulunduğum saat içerisinde çoğunlukla oyun oynadıklarını sanmak zorundalar. O sebeple, biraz daha eğlenceli, hareketli, tempo olarak hızlı şarkılar seçmem geliyor.”

U3: “Kesinlikle evet, mesela haftada 2-3 kere çalışan bir koro neler yapar. Ama sadece 1 kere çalışırsa işte orada şarkıların çok daha yavaş ortaya çıkması meselesi var.”

U4: “Kesinlikle etkiler. Çalışma süresi önemli, saat olarak. ... Bazen öyle parçalar seçiyoruz ki yılbaşında karar verip yılsonu konserine ancak hazırlanacak, pişecek parçaları seçiyorsunuz. Bazen de daha basit parçaları daha yakın konserler için seçiyorsunuz ama öbür taraftan diğer parçayı zaman zaman olgunlaştırmak, demlemek gerekiyor. Önümüzdeki konser ya da sunum hedefi ne zaman ve bizim çalışmak için ne kadar süremiz var? Bunlar önemli olgular, ayağımızı yorganımıza göre uzatmamız lazım.”

U5: “Tabi etkiler, çalışma süresi bir sınırlılıktır. Şarkılarımı çalışma süreme göre seçerim. Sahip olduğum zaman içerisinde öğretebileceğim şarkılar seçerim.”

U6: “Etkiler, çünkü şarkıları çalışmadan önce her şarkı için koroya, şarkıya uygun teknik çalışma yaptırılmalı. Şarkı ne kadar zor ise çalışmak için o kadar zaman gerekiyor. Ses egzersizleriyle şarkıları desteklemek çok önemli.”

Bu durum, uzmanların çalışma sürelerinin şarkı seçimini etkileyen önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Çalışma süresinin, şarkı öğretim süresine olan etkisi sebebiyle çalışma sürelerinin önemli bir faktör olduğu söylenebilir.

4.4. “Çalışma Koşulları Şarkı Seçiminizi Etkileyen Bir Faktör müdür?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 4

Çalışma Koşullarının Şarkı Seçimini Etkileme Faktörü

Cevaplar	Koro Şefleri	F
Evet	U1, U2, U4, U5, U6	5
Hayır	U3	1
Diğer	-	-

U1: “Kesinlikle etkiler. Bir koronun düzeyi, koronun çalışma koşulları ve çalışma olanaklarıyla da sınırlıdır. Daha doğrusu bir koronun düzeyini çalıştıran şef ve çalışma koşulları belirler. ”

U2: “Kesinlikle etkiler. Piyano için peynir ekmeği. Koşullara göre şarkıyı çıkartma süremiz değişkenlik gösterir. O sebeple de şarkıları ona göre seçmem gerekir.”

U3: “Hayır, beni etkilemez. Ortamdaki olumsuzlukları bir şekilde gideririm.”

U4: “Tabii ki. Piyanonun başında bir piyanistin olması, yardımcı şefin olması bunlar olumlu yönde çok etkili.”

U5: “Koşullar tabii ki etkiler. Çalışılacak ortamda, koşullarda şefin rahatlığı ve koronun rahatlığı gibi iki olgu vardır ve bu durum “verimliliği” etkiler. Çalışılacak ortamın uygun olması, çocukların oturabileceği sandalyelerin olması, piyano olması temel ihtiyaçlar, bu koşulların uygun olması ya da olmaması durumu koronun kurulup-kurulmaması

derecesinde etkiler. Piyanist olması, yardımcı şef olması çalışmayı olumlu yönde çok etkiler çünkü o koşullar şarkıyı çalıştırma süresini etkiler.”

U6: “Etkiler. Akustik bir salona, sürekli bir yardımcı şef ve eşlikçiye sahip olmak çok büyük avantaj çünkü bu etkenler sayesinde şarkıyı öğretme ve çalışma süreleri çok daha kısalıyor. Yardımcı şef, eşlikçi ya da piyano eksikliği durumunda şef kendi sesini daha fazla kullanmak zorunda kaldığı için seste ve fiziksel olarak yorgunluklar ortaya çıkar, şefin verimliliği azalır.”

Burada ifade edilen durum, uzmanların büyük çoğunluğu tarafından, çalışma koşullarının şarkı seçimini etkilediğini göstermektedir. Çalışma koşullarının, şef-öğrenci motivasyonuna ve şarkı öğrenme süresine olan etkisi sebebiyle şarkı seçimini etkileyen bir faktör olduğu söylenebilir.

4.5. “Korist Sayısı Şarkı Seçiminizi Etkileyen Bir Faktör müdür?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 5

Korist Sayısının Şarkı Seçimini Etkileme Faktörü

Cevaplar	Koro Şefleri	f
Evet	U1, U2, U3, U4, U5, U6	6
Hayır	-	-
Diğer	-	-

U1: “Kesinlikle etkiler, daha az üyeden oluşan korolara eser seçerken daha titiz davranırım. Kesinlikle seviyelerinin üstünde eserlere yer vermem. Orta düzeyde eserleri çok titiz seçerim, çoğunlukla seviyelerinde ve seviyelerinin altında eser seçerim. Başlangıç düzeyine kesinlikle çok kolay bir dağarcıkla başlarım. Çocukların ses sağlığını asla riske atmam. Marifet, çocukların evde haftalarca çalışacakları bir eser vermek değildir, çocukların mutlu olacakları ve yapabilecekleri zorlukta eserler seçmektir.”

U2: “Öncelikle koronun sayısına bakıyorum. Koronun sayısı en önemli ölçüt gibi düşünüyorum. Tabii ki yaş grubu da bu konuda belirleyicilerden bir tanesi.”

U3: “Eğer tek sesli şarkılar söyleyen bir koroysa çok fazla fark etmez fakat çok sesli şarkılar söylüyorsa ses dengesine ve koristlerle ilgili oluşabilecek olumsuzlukları hesaplayarak göre seçerim.”

U4: “Kesinlikle evet. Fakat bunun içerisinde koronun yaş dağılımı da var. Koronun kapsadığı yaş aralığı genişledikçe şarkı seçmek bir o kadar zorlaşıyor.”

U5: “Etkiler tabii ki çünkü 20 öğrencinin söyleyeceği hacimle 50 öğrencinin söyleyeceği hacim asla aynı değildir.”

U6: “Etkiler. Kalabalık korolarda homojenlik daha hızlı sağlanır. Eğer koro 2-3 sesli şarkılar seslendirebilecek düzeydeyse sesler arasında denge olabilmesi açısından korist sayısının fazla olması önemlidir. Psikolojik açıdan da kalabalık topluluklarda etkileşim daha fazla oluyor ve olumlu bir durum olduğunda koroyu daha hızlı ve daha olumlu yönde etkiliyor.”

Bu durum, korist sayısının şarkı seçimini etkileyen önemli bir faktör olduğunu göstermektedir.

Korist sayısının, koro ses bütünlüğü ve ses hacmini etkilemesi nedeniyle şarkı seçiminde önemli bir faktör olduğunu düşündürmektedir.

4.6. “Koronun Seçme Olup Olmaması Şarkı Seçiminizi Etkileyen Bir Faktör müdür?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 6

Koronun Seçme Olup Olmamasının Şarkı Seçimini Etkileme Faktörü

Cevaplar	Koro Şefleri	f
Evet	U1, U2, U4, U5, U6	5
Hayır	U3	1
Diğer	-	-

U1: “Kesinlikle etkiler fakat seçme olsun olmasın başlangıç düzey korolarda temelden ve basitten başlamalıdır çünkü başlangıç düzeyde şarkı söyleme kültürü daha oluşmamıştır, çocukların bazıları çok temel şarkıları bilmiyor olabilir. Bu şarkılar eğitim malzemesi olarak kullanılmalı, ses ısıtma dahil.”

U2: “Etkiliyor. Seçme yapılarak alınmış koroyla çalışmak büyük avantaj. Seçme yapılmadıysa daha basit olmalı fakat seçerek alınmış çocuklarda daha üst düzey çalışmalar yapmak zorundayım.”

U3: “Etkilemez, seçme olsa bile çok iyi düzeyde bir koro olamayabilir koro. O sebeple koronun seçimle oluşmasına göre değil düzeye göre değişiklik gösterir.”

U4: “Kesinlikle etkiler.”

U5: “Çok fazla etkiler, seçilmiş koro için hedef biraz daha üst düzey, biraz daha fazla müzikalite ve müzik üzerineyken seçilmemiş koro için hedef öncelikle müziği sevdirmektir, koroya gelmelerini sağlamak gerekir. Ben bunu yapabiliyorum dedirtmek ve ortama, koroya ve müziğe alıştırmak gerekir. Seçilmemiş korolar için yaş da çok önemli bir faktördür. Seçme yapılmamış koroda; düzeyi zorlamadan, ses sağlığına zarar vermeyecek, çocuklara yapıyorum dedirten, motive eden ve temiz söyleyebilecekleri kısa müzikler seçilmelidir. Eşlik çok önemli, etkili eşlik olmalı. Kısa müziklerde eşlik tek düze ve anlamsızsa çocuğu etkilemez, söylenen şarkı ne kadar basitse eşlik o kadar etkili olmalıdır çünkü eşlik, tek bir sesi bile müziğe dönüştürür.”

U6: “Tabi ki etkiler çünkü seçerek alınan çocuklar koroya geldiklerinin bilincinde olur. Duygusal olarak hazır gelirler. Ben korist seçerken, müziksel işitmesi ve sesin geliştirilebilirliğine bakıyorum. Müzikal işitmesi iyi ve sesi geliştirilebilir çocuklarla şarkı söylemek, onlara öğretmek çok daha hızlı ve kolay oluyor.

Tablo 6, uzmanların büyük çoğunluğunun belirttiği gibi, koronun seçme olup olmaması şarkı seçimini etkileyen önemli bir faktör olduğunu göstermektedir.

Seçme yapılmamış çocuk korolarında hedefin, koristlerin müziğe olan ilgi ve sevgisini arttırmak, müzikal bilgi ve beceri kazandırmak olduğu söylenebilir. Seçme yapılmış korolarda ise müziğe ilgisi olan, hazırbulunuşluk seviyesi yüksek koristlerin seçimiyle, müzikal becerileri geliştirmek, konser vermek vb. hedefleri olduğu söylenebilir. Bu nedenle şarkı seçimi etkileyen bir olgu olduğu düşünülmektedir.

4.7. “Şarkı Konuları ve Sözleri Nelerdir?” 1. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

4.7.1. “Şarkı seçerken, şarkıların konularına hangi açılardan dikkat edilmelidir?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 7

Seçilen Şarkıların Konularına Yönelik Ölçütler

Cevaplar	Koro Şefleri	f
Konulara dikkat ederim	U2, U6	2
Konulara dikkat etmem	U3	1
Tematik konserlerde dikkat ederim	U1,U4,U5	3

U1: “Konulara çok dikkat etmem. Tematik konserlerde konulara bakarım. Çocukların düzeyine uygun şekilde farklı dillerden şarkılar olmalıdır.”

U2: “Şarkıların eğitici sözler ve bize ait bazı değerleri öğretmesi önemlidir. Çocuk şarkılarındaki amaç, yurt vatan, doğa, insan sevgisi, öncelikle ATATÜRK sevgisi olmalı. Sözün Türkçe veya yabancı olması önemli değil önemli olan prozodik uyum. Şarkılarda sürekli aynı sözlerin olmasını tercih etmiyorum, farklı sözler olmalı, bir şeyler anlatmalı. Kıta sayısı da önemli bir olgu, çok uzun ya da çok kısa olmamalı fakat fazla kıtalı şarkı söylenirken tekdüzelik olmamalı, kıtaların arasında eşlik, belki modülasyon veya yavaşlama-hızlanma gibi farklılıklar olmalı, söyleyen de dinleyen de sıkılmamalı.”

U3: “Konulara dikkat etmem. Farklı dillerden şarkılar eklemeye dikkat ederim. Dil bir konuşma, konuşma bir müziktir. İlk konuşma öğrenmesi bu müzikal tınların organize edilmiş bir halde frekansları belli olan tınılardır. Ve dolayısıyla konuşma kendi içinde bir müziktir. Sözler söylenebilir olmalı, koro dil dönmeli.”

U4: “Konulara tematik konserlerde dikkat edilebilir. Konudan ziyade seçilecek şarkılarda kendi dilimizdeki eserlerin türkçesinin doğru kullanılması gerekmektedir. Cümle ve ifade yapısı ve çocuklar için inandırıcı, etkili sözlerle sahip olması gerekmektedir. Olumlu cümleler içeren sözleri olmalı. Mesela ağacı kesme gibi değil de orman olalım gibi. Farklı dillerden ve kültürlerden 1-2 tane olsun isterim çünkü çocuklar farklı kültürleri tanımalı. Yoğun sözlü olmamalı, yoğun söz koro müziği açısından zorlayıcı olabiliyor.”

U5: “Tematik konser var ise ona göre seçerim. Arabesk, olumsuz sözler içermemesine dikkat ederim.”

U6: “Şarkıların konuları, ülke çocuklarına duygusal anlamda olumlu mesajlar vermelidir. Çocuklar dünya müziklerini de tanımalı, o sebeple 1 adet yabancı dilden şarkıya yer verilebilir. Anlam bütünlüğü içerisinde olması ve artikülasyon çok önemli olgulardır.”

Tablo 7’de görüldüğü gibi, uzmanların şarkı seçiminde konuya öncelik vermediği görülmektedir.

Uzmanların yarısı konulara tematik konserde dikkat ettiğini, U2 ve U6 konulara dikkat ettiğini, U3’ün ise konulara dikkat etmediğini belirtmektedir.

Şarkıların sözlerine yönelik ölçütler doğrultusunda ortaya çıkan tablo şu şekildedir.

Tablo 8

Seçilen Şarkıların Sözlerine Yönelik Ölçütler

Cevaplar	Koro Şefleri	f
Farklı dil ve kültürlerden şarkılar olmasına dikkat ederim	U1, U2, U3, U4, U5, U6	6
Olumlu yapıda sözler ve cümleler içermesine dikkat ederim	U4, U5	2
Yoğun sözlü ve fazla kıtalı şarkılardan kaçınırım	U2, U4	2
Sözlerin artiküle edilebilirliği önemlidir	U3, U6	2

Uzmanların tamamı, farklı dil ve kültürlerden şarkılara yer verilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bunun dışında diğer ölçütleri, “olumlu yapıda sözler ve cümleler içermesi” U4,U5; “yoğun sözlü ve fazla kıtalı şarkılardan kaçınma” U2,U4; “sözlerin artiküle edilebilir olması” U3, U6 olarak belirtmektedirler.

Şarkı konularına, önemli gün ve haftalarda ya da tematik konserlerde yer verilmeli ancak sözlerine, içerdiği kelimeler ve kelimelerin anlamları, söz yoğunlukları ve söylenebilirlik durumları nedeniyle şarkı seçiminde dikkat edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

4.7.2. “Konu ve Sözcüklerle İlgili Tercihleriniz Başlangıç, Orta ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 9

Şarkı Konularının Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu

Cevaplar	Koro Şefleri	f
Evet	U1, U2, U6	3
Hayır	U3, U4, U5,	3
Diğer	-	-

U1: “Hayır.”

U2: “Değişiklik göstermez.”

U3: “Eğitici sözler içeren şarkılar başlangıç düzeyinde olabilir. Soluk almayı zorlaştıran cümle yapıları olan şarkılar ya da yoğun sözlü, 2. 3. Kıtada sözlere göre tartımların değiştiği şarkılar orta ve ileri düzeylerde tercih edilebilir.”

U4: “Değişir, küçük yaşlarda eğitsel konulara yer verilebilir.”

U5: “Farklılık gösterir, başlangıç düzey korolar için hayvanlar, doğa, özbeceri geliştiren şarkıları tercih ederim.”

U6: “Hayır.”

Bu durum, uzmanların yarısının dikkat ettiğini, yarısının dikkat etmediğini göstermektedir. Farklılık gösterir diyen uzmanların tamamı başlangıç düzey korolar için eğitici sözler içermesi gerektiğini belirtmektedirler.

Başlangıç düzeyi çocuk korolarının müziği yeni tanıyor olması nedeniyle, seçilecek şarkıların, söylenmesi kolay sözler ve soluk almayı zorlaştırmayan cümle yapıları içermesine dikkat edilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

4.8. “Şarkı Türleri Nelerdir?” 2. Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

4.8.1. “Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Türlerine Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 10

Seçilen Şarkıların Türlerine Yönelik Ölçütler

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n=6)
Türe göre değil düzeye göre şarkı seçilmeli	U1, U3, U4, U5, U6	5
Tür çeşitliliğine önem verilmeli	U1, U3, U4, U6	4
Klasikleşmiş Türk çocuk şarkılarını tüm çocuklar tanıtılmalı	U1, U2, U3, U4, U5, U6	6
Aktarma şarkılara yer verilmeli	U1, U5	2
Öykünme çocuk şarkılarına yer verilmeli	U1, U4	2
Marşlara yer verilmeli	U1, U2, U4	2
Yıllık dağarda popüler çocuk şarkılarına yer verilmemeli	U1, U5, U6	3
Popüler çocuk şarkıları dikkat edilerek tercih edilmeli	U3, U4	2
Şarkılar müzikal becerileri geliştirici olmalı	U2, U3, U6	3

U1: “Şarkıların türlerinden ziyade kalitesine ve düzeye uygunluğuna bakılmalı. Temel düzey Türk çocuk şarkılarını her düzeyden koro tanımalı, söylemeli. Tür çeşitliliği çok önemli, her düzey koro her tür şarkıyı söylemelidir. Konserler ya da dağarcıkları tek bir türden oluşmamalı, illa her seferinde her türden şarkı seçilmesine gerek yok ama tek türden oluşmamalı. Hep türkü, hep marş gibi fakat yanlış anlaşılmasın marş, türkü, tekerleme-bilmece-sayısmaca, kanon, öykünme şarkılara dağarda sayı dengesini sağlayarak yer verilmeli. ... Popüler çocuk şarkıları “çocuğa göre” ilkesinin sistematik olarak yıkıldığı ilk örneklerdendir. Popüler çocuk şarkılarından hiçbirisinin bahsettiğimiz ölçütleri belli bir düzeyde karşılayabildiğini düşünmüyorum. Kesinlikle öğretmem. Farklı dillerde şarkılara yer verilmeli, aktarım şarkılara da yer verilebilir. Eğer bir ezgi güzel ve uygunsa kendimiz söz yazabiliriz.”

U2: “Basit ve kısa Türk çocuk şarkılarını ses aralığını genişletmede kullanıyorum. Tek sesli şarkılar her düzeye uygundur aslında. Tek sesli, kanon, çok sesli gibi bir ayırımım yok, önemli olan düzey çünkü tekirim tekir de tek seslidir, minik ayı da tek seslidir, izindegiz de

tek seslidir ama şarkının düzeyine ve çocukların yaşına göre değişir. Başlangıç düzey koroların dağarında tek sesli ve basit şarkılar olmalı. Marşlar dağarımın %30-40'ını kaplar. Marş söylemeye çok önem veriyorum. Her çocuğun bilmesi gereken Türk çocuk şarkılarımıza dağarımızda önemli bir yer verilmeli diye düşünüyorum. Şarkılar müzikal becerileri geliştirici olmalı.”

U3: “Düzeylere göre bakmalıyız. Şarkı türlerinde çeşitlilik olmalı. Türkçe şarkı seçimine çok dikkat ederim, çocuklara türk koro müziğini sevdirecek şeyler seçmek isterim. Popüler çocuk şarkılarında estetik değerlere dikkat ederim, şarkıyı ona göre seçerim. Şarkılar müzikal becerileri geliştirici olmalı.”

U4: “Klasikleşmiş çocuk şarkılarını unutturmamak gerekli, kendi kültürümüzü yaşatmamız lazım, aynı zamanda klasikleşmiş çocuk şarkıları teknik olarak da form olarak da çocuklarla daha rahat söylenebilir şarkılar. Düzeye uygun türkü ve türkü öykünmeleri olabilir, fakat başka kültürleri ve onların müzik formlarını, armonilerini ve tartımlarını tanımak için farklı dillerden ve kültürlerden şarkılar da eklenmelidir. Popüler çocuk şarkıları koristlerin istekleri üzerine az sayıda olabilir ama burada düzey çok önemli. Milli değerlerimizi öğretmek amacıyla dağarıma 1-2 tane marş alırım. Tür çeşitliliğine önem veririm. Kendi düzeyinde kendi içerisinde olabildiğinde çeşitlendirmekte fayda var. Sözcük adedi az şarkılar seçilmelidir fakat koronun yapabilirliğine göre değişir.”

U5: “Düzeye göre seçerim fakat bazen zorlamayı da tercih ederim. Çocuk için bestelenmiş şarkıları alırım, klasikleşmiş çocuk şarkıları, aktarma çocuk şarkıları gibi, popüler şarkıları tercih etmem.”

U6: “Klasikleşmiş çocuk şarkılarının yeri her zaman ayrıdır. Dağarlarda klasikleşmiş Türk çocuk şarkılarımıza yer vermeye özen gösterilmelidir. Popüler çocuk şarkıları bana taklit gibi geliyor, sanki hepsi birbirinin aynısı. Tür çeşitliliği düzeye göre göz önünde bulundurulmalıdır, çocuklar her türü tanımalıdır. Şarkılar müzikal becerileri geliştirmeli, çocuklar müzikal dinamiklerin farkında olarak şarkıları seslendirmelidir.”

Uzmanların tamamı “klasikleşmiş Türk çocuk şarkılarını dağara alma”, büyük çoğunluğu ise “türe göre değil düzeye göre şarkı seçme”, “tür çeşitliliğine önem verilmesi” konularını ortak ölçüt olarak belirtmektedir. Bunun dışında diğer ölçütleri; “yıllık dağarda popüler çocuk şarkılarına yer verilmemeli” U1, U5, U6; “popüler çocuk şarkıları dikkat edilerek tercih edilmeli” U3, U4; “aktarma şarkılara yer verilmeli” U1, U5; “öykünme şarkılara yer

verilmeli” U1, U4; “marşlara yer verilmeli” U1, U2, U4; “şarkılar müzikal becerileri geliştirici olmalı” U2, U3, U6 olarak gözlemlenmiştir.

Bu veriler, çeşitli türlerden, düzeye uygun şarkılar seçilmesinin koristlerin müzikal gelişimine olumlu yönde etki sağlayacağını düşündürmektedir.

4.8.2. “Şarkı Türleriyle İlgili Tercihleriniz Başlangıç, Orta ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 11

Şarkı Türlerinin Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n=5)
Başlangıç düzeyindeki korolarda basit tek sesli şarkılar söyletilmeli	U1, U2, U3, U4, U6	5
Tek sesli şarkılar temiz söylenmeden diğer türlere geçilmemeli	U4, U6	2

U1: “Başlangıç düzeyinde genelde tek sesli şarkılar tercih ederim. Her düzeyde kanon olabilir. Ama hani çok başlangıç düzeyinde mini minnacık bir koroda kanon olsun mu? Bence olmasına gerek yok. Ya da çok sesli ya da çok partili olsun mu? Hiç gerek yok. Başlangıç düzeyinde de orta düzeyde de fakat koronun yapabilirliğine bağlı değişkenlik gösterir.”

U2: “Başlangıç düzeyinde bir koro için, tek sesli parçada olabilir. Hepsi için mutlaka ve mutlaka farklı yaş grubunda türler var. Tek sesli bu bütün sıraladığımız özgün türk çocuk şarkıları, türkü, Türkçe söz yazılmış ya da yabancı için basit düzey belki kanon. Basit düzey, orta ve ileri düzey. Yani bütün türleri 3 farklı grupta da geliştirilmiş ya da basit haliyle ya da orta haliyle. Hepsi olmalı hepsi kullanılmalı. Diyelim ki kanonla başladın, basit diyelim ki 8 ölçülük bir kanonu basit bir koro için yapıyorsun, orta düzeyde diyelim ki kanonu uzatıyorsun ve biçimsel olarak farklılaştırabiliyorsun, ileri düzeyde 2 sesli kanon yapabiliyorsun mesela. Klasikleşmiş okul şarkıları basit ve orta düzeyde çoğunlukta olmalı. Öykünme çocuk şarkıları başlangıç düzeyinde olabilir ama çoğunlukla orta ve ileri düzeyde olmalı. İleri düzey için biraz daha sanıyorum yabancı dünya şarkıları katıyorum.

İşte ileri düzeyde 3-4 yabancı şarkı koyuyorsam orta düzeye 1 ve 2, basit düzeyde yok veya 1 türkü ve basit çocuk şarkıları, ortada daha fazla.”

U3: “Başlangıçta tek sesli, basit. Orta düzeyde tek ses ve iki ses eğer basit varsa üç ses de olur ama kanon söyletmem. Çünkü kanon çok seslilikten daha zor.”

U4: “Tek sesliden başlamak önemli, tek sesli şarkılar temiz olursa diğer şarkılar söylenebilir hale gelir. Başlangıç düzeyinde tek sesli şarkılarla basit kanonlar verilebilir. Başlangıç korolarına popüler çocuk şarkıları vermemeye dikkat ederim çünkü genellikle düzeylerine uygun olmuyor. Genel olarak tüm düzeylerde, 1-2 klasikleşmiş çocuk şarkısı, 1 tane farklı dil ve kültürden bir şarkı, marş, onları geliştirecek düzeylerinin belki biraz üzerinde (koronun düzeyine göre) tek sesli, 2-3 sesli ya da kanon türünde şarkı eklerim.”

U6: “Tek sesli şarkılar entonasyon açısından tertemiz duyulmalı, homojen olmalı. Düzey ne olursa olsun korolarımızda öncelikle bunu hedeflemeliyiz. Hemen kanon ya da iki sesli şarkı söyletmeye başlamamalıyız. Çok sesliliğe geçerken önce 2-3 sesli kanonlar arkasından çok sesli şarkılara geçilmeli. Kanon ve çok sesli şarkı seçiminde koronun düzeyi çok önemlidir. Tek sesli, kanon ve çok sesli şarkı çeşitliliği önemli değildir, önemli olan şarkıların kaliteli söylenmesidir. Başlangıç düzeyi korolar tek sesli şarkılar söylemelidir. Çocuklar şarkı söylemeyi öğrenene kadar, entonasyonu doğru ve koro tınısı homojen olana kadar kanon ya da çok sesli şarkılar söyletilmemelidir. Kanon ve 2-3 ses tanıtımları ve denemeleri ses egzersizlerinde başlamalıdır. Orta düzeyde de çoğunlukla tek ses olmalıdır, önemli olan müzikalite ve anlaşılabilirlik. Tür çeşitliliği olmalı gibi bir sınırlandırmamız yok, yapabilirlik, koronun duygusal olgunluğu ve seçilen şarkının kalitesi önemli.”

Bu durumda, “başlangıç düzeyindeki korolara basit tek sesli şarkılar söyletilmeli” konusu ortak ölçüt olarak gözlemlenmektedir. 2 uzmanın da “tek sesi şarkılar temiz söylenmeden diğer türlere geçilmemeli” konusuna değindikleri gözlemlenmektedir.

Tek sesli, kanon ve çok sesli şarkıların koroların düzeyine uygun seçilmemesi durumunda koro motivasyonunu olumsuz yönde etkileyeceği sanılmaktadır.

4.9. “Şarkıların Form Yapıları Nelerdir?” 3. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

4.9.1. “Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Form Yapılarına Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 12

Seçilen Şarkıların Form Yapılarına Yönelik Ölçütler

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n=6)
Form yapıları dengeli olmalı	U1, U3, U4, U5, U6	5
Bütünsel güzelliği sağlamış ama form bakımından dengesiz olan şarkılara da yer verilebilir	U3, U4, U5	3
Şarkıların süreleri ve uzunluklarına düzeye göre dikkat edilmeli	U1, U3, U4, U6	4
Farklı form yapılarında da şarkılar tercih edilmeli	U2, U5	2

U1: “Dengeli bir form yapısına sahip olmalı. Genellikle farklı uzunlukta ve farklı zorluk derecelerinde eserlere yer veririm. Ölçü sayısı da önemlidir fakat uzunlukla ilgili önemlidir. Çok uzunsa, çok tekrarlıysa, çok yorucuysa söyletmeye gerek yok.”

U2: “Koroları zorlamayı seviyorum. Geniş formları tercih ediyorum. Uzun ve farklı biçimlerde formları olan şarkıları seçmeye özen gösteriyorum.”

U3: “Çok önemli. Dengeli bir formu olmalı. Bir şarkı ezgisel olarak çok güzelse ama dengesiz bir formu varsa formunu dengelerim fakat bir yarışmaya gidilecekse şarkının orjinal hali olmalı. Şarkıların uzunlukları ve tempoları çok önemli. Şarkı çok güzel ama çok ağır ve uzun ise diğer şarkıların tempo ve sürelerini ona göre seçerim.”

U4: “Düzenli bir forma sahip olması öğrenilebilirlik açısından önemlidir fakat bütünsel olarak güzel ama farklı ve çok düzenli olmayan bir form yapısına sahipse şarkılar vazgeçmem. Bütünselliği sağlamışsa ve öğrenilebilir gibi duruyorsa form yapısını göz ardı edebilirim. Şarkının uzunluğu da önemli bir olgu, şarkı söylemek bir performans işi. Şarkı

çok uzunsa veya süresi düzeyin üzerindeyse güzel başlıyor ama sonunda o duygu ve enerji kalmıyor.”

U5: “Form yapıları dengeli olmalı fakat bazen dengesiz formlar çocukların aklında kalabiliyor. Müziğe, konuya, türe yani şarkının bütününe göre karar verilmeli. Farklı, değişik form yapılarından söyletmeye çalışırım.”

U6: “Form yapıları dengeli olmalı ve çocukların anlayabileceği seviyelerde seçilmeli. Çocuklar şarkılarla beraber form ne demek onları da kavramalı, cümlelerin benzerlik ve ayrılıklarını düşündüklerinde cümlelemeleri ve müzikal düzey de ona göre değişiyor ve gelişiyor. Şarkıların uzunlukları da yaş grubuna ve koronun düzeyine göre değişiklik gösterir.”

Uzmanların büyük çoğunluğu, seçilen şarkıların form yapılarının dengeli olması gerektiğini belirtmektedir. Bunun dışında diğer ölçütleri; “Bütünsel güzelliği sağlamış ama form bakımından dengesiz olan şarkılara da yer verilebilir” U3, U4, U5; “Şarkıların süreleri ve uzunluklarına düzeye göre dikkat edilmeli” U1, U3, U4, U6, “Farklı form yapılarında da şarkılar tercih edilmeli” U2, U5 olarak gözlemlenmektedir.

Form yapılarının, akılda kalıcılık ve bütünsel güzelliğe olan etkisi sebebiyle dikkat edilmesi gereken bir olgu olduğu sanılmaktadır.

4.9.2. “Şarkıların Form Yapılarıyla İlgili Tercihleriniz Başlangıç, Orta ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir Mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 13

Şarkıların Form Yapılarının Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n=5)
Başlangıç düzeyindeki korolarda basit formda şarkılara yer verilmeli	U1, U2, U3, U4, U6	5
Başlangıç düzeyindeki korolarda kısa şarkılar söylemeli	U1, U2, U4, U6	4

U1: “Başlangıç düzeyindeki korolar basit ve kısa şarkılar söylemeli, orta ve ileri düzeyde şarkıların süre ve uzunlukları çalışma süresine ve koronun yapabilirliğine göre değişiklik gösterir.”

U2: “Başlangıç düzeyinde biraz daha kısa ve basit olmalı. Orta ve ileri düzeylerde zorlayıcılıkları olmalı.”

U3: “Başlangıçta 2 bölümlü olabilir. Orta ve ileri düzeyde 2-3 bölümlü olabilir.”

U4: “Başlangıç düzeyi için basit formlar seçilmelidir. Başlangıç düzeyi için şarkılar kısa olmalıdır, orta ve ileri düzeyde de süreler önemlidir, bu düzeylerde de çok uzun şarkılar koronun başarısını ve motivasyonunu etkileyebilir.”

U5: “Başlangıç korolarında özellikle dengeli, tutarlı olmalı.”

U6: “Başlangıç koroları basit formlarda şarkılar söylemeli ve şarkıların süreleri 1-2 dakika arasında olmalı, daha uzun olmamalı. Orta düzey korolar 2, 2.5 dakika kadar olan şarkıları seslendirebilirler fakat ileri düzeyde bu süre 4 dakikaya ulaşabilir.”

“Başlangıç düzeyindeki korolarda basit formda şarkılara yer verilmeli” konusunun ortak ölçüt olduğu gözlemlenmektedir. U1, U2, U4, U6’nın “Başlangıç düzeyindeki korolarda kısa şarkılar söyletilmeli” konusunda fikir birliği sağladıkları gözlemlenmektedir.

Başlangıç düzeyi çocuk korolarına seçilecek basit ve kısa şarkıların, koristlerin motivasyonuna olumlu etkisi olacağı varsayılmaktadır.

4.10. “Şarkıların Ölçüleri Ve Tartımsal Yapıları Nelerdir?” 4. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

4.10.1. “Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Ölçü Sayısı ve Tartımsal Yapılarına Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 14

Seçilen Şarkıların Ölçü Sayısı Ve Tartımsal Yapılarına Yönelik Ölçütler

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n=6)
Düzeğe uygun şarkılarda ölçü sayısına dikkat edilmemeli	U1, U4, U5, U6	4
Prozodik yapıya dikkat edilmeli	U1, U3, U4, U6	4
Ölçü çeşitliliği önemsenmemeli	U1, U3, U4, U6	4

U1: “Burada da düzey önemli bir olgudur fakat kimisi çok güzel şarkıdır, her anlamıyla prozodik yapılanması, ezgisel yapılanması, ses sınırları, ses alanı, içindeki ritimleri, ölçü sayısı, her şeyi o kadar uyumludur ki mesela öyle bir eser vardır 9/8’lik zor gibi görünür ya da 9/8-5/8 oluyor zor gibi görünür ama o kadar güzel kurgulanmıştır ki, prozodik yapısı o kadar güzeldir, ezgisel yapılanma o kadar güzeldir, form çok tutarlı çok dengelidir, kullanılan eksen, kullanılan mod ya da makam ya da serbest yazılmış bir şey de olabilir çok önemli değil, baya modal ya da tonal olmayan bir şey baya atonal veya amodal bir şey de olabilir. Yani serbest bir eser olabilir ama o kadar güzel kurgulanmış olur ki onu siz öğretebilirsiniz karşı tarafta öğrenir. Ölçüsel çeşitlilik önemli değildir. 2/4’lük çok oldu 3/4’lük şarkı da seçeyim demem. Şarkıların içerisinde tartımlar içerisinde olabilir fakat bunlar çözülebilir sınırlı olmalı. Tüm sözlerin ezgisel ve tartımsal uyumu çok önemlidir. 1. Sözlerde prozodi uygun ama 2. Sözlerde değil. Bu duruma dikkat etmek lazım. Tempo da çok önemli bir olgudur. Şarkıyı taşıyan tempo ne olmalı, bu tempo bizim korumuza uygun mu, örneğin çok yavaş ve çok legato veya moderato ve legato tempoda benim korom teknik düzeyi söyleyebilecek mi?”

U2: “Tartımsal zorluklar çok aşırı olmadığı sürece çok etkilemez. Tartımsal zorlukları olan şarkıları 1 derste öğreteceğime o şarkıya 2-3 ders ayırıyorum. Tempo olarak hızlı şarkılar seçiyorum. Tartım zorlukları ileri düzey olabilir.”

U3: “Ölçü çeşitlerini öğretmek için dağarımıza farklı bir ölçü eklemeliyiz fakat ölçü seçimleri ve tartımsal zorluklar koronun düzeyine ve yapabilirliğine bağlı olarak değişir. Ölçü çeşitliliği benim için çok önemli değildir. Prozodik yapıları çok önemsenmeli.”

U4: “Aksak ve bileşik ölçüler ve tartımsal zorluklar düzeylere ve koronun yapabilirliğine göre tercih edilmelidir. Tartımsal zorluklar öncelikli çalışma ister. Şarkıların prozodik yapılarına çok dikkat etmek gerekmektedir. Ölçü çeşitliliği şarkının zorluk derecesine göre değişir. Koronun düzeyine uyduğu sürece ölçülere çok bakmadan tercih ederim.”

U5: “Ölçü sayıları fark etmez, önemli olan düzeye uygunluk.”

U6: “Ölçü sayıları çok fark etmez, önemli olan düzeye uygunluk. Prozodisi doğru olmalı.”

Uzmanların çoğunun ölçü çeşitliliğine önem vermedikleri gözlemlenmektedir. U1, U3 ve U4’ün “prozodik yapıya dikkat edilmesi”, U1, U4, U5 ve U6’nın “ölçü sayısından çok düzeye uygunluğa bakılması gerektiği” konusuna dikkat çektikleri gözlemlenmektedir. Bu durumun, şarkı seçiminde prozodik yapının ölçü sayısından daha önemli bir boyut olduğunu yansıttığı söylenebilir.

4.10.2. “Ölçü ve Tartımsal Yapılarıyla İlgili Tercihleriniz Başlangıç, Orta ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 15

Şarkıların Ölçü Sayılarının ve Tartımsal Yapılarının, Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu

Cevaplar	Koro Şefleri	f
Başlangıç düzeyindeki korolar genel olarak basit ölçülü şarkılar söylemeli	U1, U3, U4, U6	4
Aksak ve Bileşik ölçülü şarkılar orta düzeydeki korolar için tercih edilebilir	U4, U6	2

U1: “Başlangıç korosuna çok aksak veya serbest ölçü söyletilmemeli. Genelde başlangıç korolarında çok ağır tempoda eserlere yer verilmemeli.”

U2: “Orta seviyede biraz daha hareketli şarkılar çoğunlukta olmalı, onların eğlenceli diye tabir ettiği parçalar olmalı. Tartımsal açıdan çok farketmiyor. Aynı parçayı orta ve/veya ileri düzeye verebilirim.”

U3: “Başlangıç korolarının dağarında genel olarak basit ölçüler olmalı fakat 6/8’lik – 9/8’lik şarkılar da eklemeliyiz, çocuklara bu ölçüleri öğretmeliyiz ama bu ölçüler az sayıda olmalı.”

U4: “Başlangıç düzeyi korolar basit ölçülerle şarkı söylemelidir. 5/8 – 7/8’lik basit şarkılar orta düzeyde korolara verilebilir, ileri düzeyde ölçüler çok fark etmez.”

U5: “Öyle bir seçimim yok.”

U6: “Başlangıç düzeyinde 2/4 - 3/4 - 4/4 gibi basit ölçüler ağırlıkta olmalı fakat şarkının ve koronun yapabilirlik düzeyine göre farklı ölçülere de yer verilebilir. Bileşik ölçüler daha çok orta düzeyde söyletilmeye başlanabilir. Şarkıların düzeyi önemlidir fakat tartımsal zorluklar ve çeşitlilikler başlangıç ve orta düzey için pek uygun değil, ileri düzey çocuk korolarında olmalı.”

Uzmanların çoğunluğunun, başlangıç düzeyinde basit ölçülü şarkılara yer verilmesi konusunun ortak ölçütleri olduğu gözlemlenmektedir. U4 ve U6’nın aksak ve bileşik ölçülü şarkıların orta düzeydeki korolar için tercih edilmesi konusuna değindikleri gözlemlenmektedir. Basit ölçülü şarkıların başlangıç düzeyine, aksak ve bileşik ölçülü şarkıların ise orta ve ileri düzeydeki korolara daha uygun oldukları söylenebilir.

4.10.3. “Bütün Bu Ölçütlere Bakarak, En Çok Kullandığınız Ölçüler Nelerdir?”

Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 16

En Çok Kullanılan Ölçüler

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n=5)
Öyle bir seçimim yok	U2, U4, U5, U6	4
Diğer	U1	1

U1: “Başlangıç düzeyi için 2/4, 2/2, 4/4 daha iyi. Ağırlık başlangıç düzeyinde ölçü yapılarında daha sade, daha anlaşılır yapılar. Orta düzeyde %60 gibi bir ağırlık 4/4’lük, 2/4’lük, 2/2’lik; yani çoğunluk burada da 3/4, 6/8, 9/8, 5/8’lik daha az. İleri düzeyde daha rahat seçilebilir.”

U2: “Öyle bir seçimim yok.”

U4: “Öyle bir seçimim yok.”

U5: “Öyle bir seçimim yok.”

U6: “Öyle bir seçimim yok.”

Uzmanların büyük çoğunluğunun “en sık kullandıkları ölçüler” gibi bir ölçütleri olmadığı gözlemlenmiştir. Bu sonucuna dayanarak, ölçü sayılarının şarkı seçimini etkilemediği varsayılmaktadır.

4.11. “Tonal ve Makamsal Yapıları Nelerdir?” 5. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

4.11.1. “Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Tonal-Modal-Makamsal-Ezgisel Yapılarına Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 17

Seçilen Şarkıların Tonal-Modal-Makamsal-Ezgisel Yapılarına Yönelik Ölçütler

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n = 6)
Tonun-modun-makamın doğru kullanılmasına ve anlaşılır olmasına dikkat edilmeli	U1, U3, U5, U6	4
Aktarım yapılabilir fakat konserde şarkının kendi tonundan söylenmeli	U2, U4	2
Düzeye göre aktarım yapılmalı, şarkı aktarımlı söylenebilir	U1, U3, U5, U6	4
Ezgisel güzellik önemsenmeli	U2, U3, U4, U6	4
Akılda kalıcılık önemsenmeli	U1, U2, U4, U6	4
Ezgisel zorluklar düzeye uygun ve aşılabilir olmalı	U1, U3, U4, U5, U6	5
Komalı şarkılara dağar içerisinde yer verilmemeli	U5, U6	2

U1: “Öncelikle tonal-modal ya da makamsal şarkıların, yapılarının doğruluğu çok önemlidir. İyi düzeyde ezgisel yapılanması olmalı ki akılda kalıcı olmalı, ezginin içerisinde zorluklar olsa bile aşılabilir zorluklar olmalı, insan bedenine aykırı bir zorluk taşımayan bir yapısı olmalı. Aktarım kullanılmalıdır..”

U2: “Genel olarak şarkıyı sevdİYsem alıyorum. Ton olarak düzeyin çok üstündeyse aktarım yapıyorum fakat genelde tercih etmiyorum. Şarkı içerisinde ton geçişleri olmalı. Aktarım yapmayı şu sebeple tercih ediyorum, parçanın kendisini çocuk kendisi öğreniyor diyelim solfejiyle ve sözüyle. Bunun farklı tonları taşıyarak hem rejistrisini değiştirmiş oluyorum hemde ton bilgisini öğretmiş oluyorum fakat konserde mümkünse parçanın orjinal tonunda

söyletmeyi tercih ediyorum. Melizma sayılarına çok dikkat etmem fakat ezgisel güzelliğe dikkat ederim. Kulaktan öğretim tekniğiyle çalışan korolar için akılda kalıcılık çok önemli.”

U3: “Makamsal şarkıların makamına bakarım. Eğer müziği doğru yansıtamazsak özelliği bozulur. Dönemsel çeşitliliğe önem veririm. Aktarım çok önemlidir, koronun ses sağlığı açısından uygulanması gerekir. Bir şarkıyı sürekli aynı tondan söylemek sesi yıpratır, bu sebeple aktarım yapılmalıdır. Konserde aktarımlı halde söylenip söylenmeyeceği koronun düzeyine ve şarkının türüne göre değişiklik gösterir. Modal-tonal-makamsal çeşitlilikten çok şarkı güzelliği daha önemlidir. Ezgisel güzellik çok önemlidir, onun üzerine müzik sevgisi gelişir. Prozodik yapısı da çok önemlidir. Soluk almayı zorlaştıracı cümle yapıları varsa hemen nefes eklerim.”

U4: “Modal, makamsal ya da tonal olması çok fark etmez, temel olarak rahat söylenilebilirlik önemlidir. Koronun yapabilirliği önemlidir burada. Şarkının ses genişliği koro için uygun değilse veya şarkının duyuluşunu o tondan beğenmediysem aktarım yaparım ama genel olarak çok tercih etmem. Akılda kalıcılık, ezgi güzelliği, prozodi, melizma yapıları ve sayıları ve soluk almayı zorlaştıracı cümle yapısı çok önemli.”

U5: “Dağar içerisinde sayısal bir denge oluşturulabilir. Komalı sesler olmamalı, çocuklar temiz seslerle söylemeli. Ezgisel yapılarında bazen o kadar zor atlamalar, zor ezgiler geliyor ki bunlara dikkat etmek gerek, düzeye uygun olmalı. Bir ton yapısı içerisine hareket etmeli. Daha çok majör tonlar tercih edilmelidir. 5 şarkılık bir dağarda 1 tane en fazla 2 tane makamsal şarkı olmalıdır. Koronun düzeyine göre aktarım tercih edilmeli.”

U6: “Tonal-modal-makamsal olarak değil de yine düzeye uygunluk önemlidir fakat bunların içerisinde dikkat edilmesi gereken konular da var. Kullanılan dizi, mod ve makamın net olması çok önemli, çocukların kafası karışmamalı. Makamsal ezgilerde, şarkı içerisinde makam geçişleri ve koma olmamalı. Komalar çok önemli konular, çocuk korolarında entonasyon sıkıntısı yaratır olmamasını tercih ederim. Ses genişliklerine bakılarak şarkılarda aktarımlar yapılabilir, sonra asıl tona dönülebilir ama aktarımlı da kalabilir. Koronun yapabilirliğine bağlı. Ezgiler akılda kalıcı olmalı, ezgisel güzellik kesinlikle aranmalı. Şarkının soluk almayı zorlaştıracı cümle yapısı var ise nefes eklenmeli.”

U1, U3, U4, U5 ve U6'nın "ezgisel zorluklar düzeye uygun ve aşılabilir olmalı" konusuna dikkat çektikleri; U1, U3, U5 ve U6'nın, "tonun-modun-makamın doğru kullanılmasına ve anlaşılır olması" konusunun ortak ölçüt olduğu gözlemlenmektedir.

Tüm uzmanlar, koronun düzeyine göre aktarım yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. U1, U3, U5, U6 konserde gerekirse aktarımlı söyletebileceğini, U2, U4 ise konserde esas tondan söylenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. U5 ve U6 dağarda komalı şarkılara yer verilmemesi, U2, U3, U4 ve U6 ezgisel güzelliğin önemsenmesi, U1, U2, U4 ve U6 akılda kalıcılığın önemsenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tonal ve makamsal olarak doğru kullanılmış, komasız, ezgisel güzelliği sağlamış ve akılda kalıcı şarkı seçmenin önemli olduğu, şarkıdaki ezgisel zorlukların düzeye uygun olması ve seçilen şarkıların konserde aktarımlı söyletebileceği düşünülmektedir.

4.11.2. "Tonal ve Makamsal Yapılarıyla İlgili Tercihleriniz Başlangıç, Orta ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir mi?" Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 18

Şarkıların Tonal-Modal-Makamsal-Ezgisel Yapılarının Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu

Cevaplar	Koro Şefleri	f
Başlangıç düzeyinde melizma olmamalı	U3, U4	2

U1: "Majör-minör oranı seviye yukarıya çıktıkça azalıyor çünkü çeşitlilik artıyor. Daha pentatonik, daha makamsal şeyler ister istemez dağarcığın içerisine giriyor. Majörün minörün oradaki oranı azalıyor. Ama başlangıç seviyesinde en başta daha çok majör minör seçiliyor. Ton ve eksen olarak da, Mi hüseyini ya da mi, mi bemol eksenlerini tercih ediyorum çoğunlukla."

U2: "Başlangıç seviyesinde aktarım yaparım fakat orta ve ileri düzeylerde çok az. Bir de şarkıyı ne zaman çalışmaya başladığımıza bağlı. Eğer dönemin başında veriysem düzey üstündeki tonlarda şarkıları ses egzersizleriyle koronun ses aralığını genişletmeye özen gösteriyorum ve orijinal tonundan söyletmeye gayret ediyorum. Basit düzeyde do eksenini

tercih ediyorum. Orta düzeyde re eksenli tınlar, ileri düzeylerde re - mib, mi hatta fa eksenleri olabilir. Genel olarak minör tonları tercih ediyorum.”

U3: “Başlangıç korolarında makamsal şarkılar koronun yapabilirliğine bağlı olarak seslendirilebilir. Başlangıçta melizma olmamalıdır. Orta ve ileri düzeylerde olabilir. Başlangıç düzeyi için şarkılar akılda kalıcı olmalıdır fakat orta ve ileri düzey için bu bir ölçüt değildir. Çocukların gelişimi için kolay kaçmamak gerekir.”

U4: “Başlangıç ve orta düzeyler için re, mi-b, mi majör-minör, ton ve eksen olarak güzel. Başlangıç seviyesinde melizma olmazsa daha iyi olur. Düzeyi ilerlemiş korolarda çocukları çok zorlamadan güzel melodili şarkılar, melizmalı şarkılar tercih edilebilir.”

U6: “Sol majör tonu hangi düzey olursa olsun tercih etmem, korolara çok uygun bulmuyorum sol majör tonunu. Başlangıç koroları re ekseninde çalıştırılabilir. Kürdi, hüseyini gibi makamlar korolar için daha uygun, makam içerisinde komalı ses olmamalı.”

Uzmanların çoğunun, eksen olarak birbirlerine yakın tercihlerinin olduğu fakat net bir fikir birliğine varamadıkları gözlemlenmektedir. Bunun yanı sıra U3 ve U4’ün başlangıç düzeyindeki korolar için seçilecek şarkılarda melizma olmaması konusuna dikkat çektikleri gözlemlenmektedir.

Başlangıç korolarına şarkı seçerken, şarkıların melizma içermemesinin önemli bir olgu olduğu söylenebilir.

4.12. “Ses Genişlikleri Nelerdir?” 6. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

4.12.1. “Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Ses Aralıklarına (En Tiz- En Pes Ses) Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 19

Seçilen Şarkıların Ses Aralıklarına Yönelik Ölçütler

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n = 6)
Şarkıların dokusal yoğunlukları orta bölgelerde olmalı	U1, U4, U5	3
Ses aralıkları düzeye uygun olmalı, koro zorlanmamalı	U1, U4, U5, U6	4
Ses aralıkları geliştirilmeli, koro zorlanmalı	U2, U3	2
Ses sınırı ses alıştırıcılarıyla desteklenmeli, geliştirilmeli	U2, U4, U6	3
Nota sayısı az, sade müzikler seçilmeli	U1, U4	2

U1: “Ses sınırları, alt ve üst ses sınırları çok önemli gibi görünür, çok önemlidir ama her zaman da yeterli değildir. Alt ve üst ses sınırlarını bütünleyen bir ifade daha olması lazım, kullanılan ses alanı. Yani altta mesela bir kere bir do notası, la notası, si notası geliyorsa o eser kötü bir eser olmayabilir, diğer ezgisel hatları öyle bir güzel kurgulanmıştır ki o küçük alttaki pes ve üstteki tiz nota çok problem yapılacak bir şey olmayabilir ama bir çocuk şarkısı veya çocuk korusu eseri hep yukarıda “do,re” bölgesinde dolaşıyorsa ya da aşağıda veya yukarıda “la,si do” bölgesinde dolaşıyorsa yani belirli bir bölgede sürekli tekrar varsa, sürekli sesi yorucu bir dokudaysa, doku analizi bize bunu gösteriyorsa çok düşünürüm. Eğer çok iyi kurgulanmış bir eserse o teknik zorlukları aşıcı şekilde çalıştırırım koroyu ama öyle çok muhteşem bir yapısı yoksa onu direkt elerim.”

U2: “Geliştirilmelidir. Ses aralığı dar olan koroların ses aralıkları genişletilmelidir. Zorlamaktan yanayım.”

U3: “Çok önemlidir. Ses aralıkları geniş olmalı, atlamalı olmalı. Ses yoğunlukları koro düzeyine göre değişiklik gösterir. Bazen zor olması koroyu geliştirebilir.”

U4: “Dağar seçiminde birinci öncelik olmalı, koro düzeyine uygun olmalı. Koro ses alıştırıcılarıyla desteklenmeli. Seçilecek şarkıların dokusal yoğunlukları orta bölgelerde olmalı, alt ve üst bölgelere uğrayabilir ama yoğunluk ortada olmalı. Nota adetleri az, sade olmalı, çocukların dili dönmeli, söylenebilir olmalı.”

U5: “Ses aralıkları birinci derecede önemlidir, şarkılar genel olarak orta bölgelerde gezmelidir.”

U6: “Ses aralıkları önemlidir, çocukların düzeyine uygun olmalıdır. Zorlamak çok kötü sonuçlara sebep olabilir. Ses aralıkları egzersizlerle genişletilebilir.”

Uzmanların çoğunluğunun, ses aralıklarını koronun düzeyinde seçme konusunda hem fikir olduğu görülmektedir ancak U1, U4, U5, U6 ve U2, U3 arasında ses aralıkları konusunda fikir ayrılığı yaşandığı gözlemlenmektedir. U1, U4, U5 ve U6’nın görüşlerinin “Seçilecek şarkıların ses aralıkları koronun düzeyinde olmalıdır.” yönünde olduğu, U2 ve U3’ün görüşlerinin ise “seçilecek şarkıların ses aralıkları koro düzeyinde veya düzeyin üstünde olmalıdır.” yönünde olduğu gözlemlenmektedir. U1, U4 ve U5 şarkıların dokusal yoğunluklarının orta bölgede olması konusunda; U2, U4 ve U6’nın koronun ses sınırını genişletmek için ses egzersizlerinden yararlanmak konusunda; U1 ve U4’ün dağara nota sayısı az ve sade şarkıların seçilmesi konusunda fikir birliğine ulaştıkları gözlemlenmektedir.

Ses genişlikleri koronun düzeyine uygun, dokusal yoğunlukları orta bölgelerde olan, nota sayısı az ve sade şarkıların seçilmesine dikkat edilmesi gerektiği söylenebilir.

4.12.2 “Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların İçerdiği Arpej-Atlamalı Aralıkların Zorluk Dereceleri Seçiminizi Etkiler mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 20

Seçilen Şarkıların İçerdiği Arpej-Atlamalı Aralıkların Zorluk Derecelerinin Şeflerin Seçimini Etkileme Durumu

Cevaplar	Koro Şefleri	f
Atlamaların ezgi içerisindeki gelişine bakılmalı, kolay olmalı	U1, U4, U5, U6	4
Her düzeyde atlamalı sesler olmalı	U2, U3	2

U1: “İçindeki tartımsal zorluklara ve düzeye göre eşleştirme yapıp ona göre seçerim. İçerdiği aralıkların ne olduğu çok önemlidir tabii ki ama zaten bunlara tek tek bakmayız yani içinde tek tek üç tane mi küçük üçlü var yani bunlar çok önemli değildir. Önemli olan o atlamanın ezgi içerisinde nasıl geldiği, hop bir arpejle mi gelecek, teknik zorlukla mı gelecek buna bakmalıyız.”

U2: “Atlamalı sesler de düzeyin biraz üstünde olmalı, geliştirmeli.”

U3: “Atlamalı sesleri her düzey koro söyleyebilmeli.”

U4: “Koronun düzeyine göre etkiler. Şarkılarda iki ses arasındaki uzaklıkların (atlamalı seslerin) şarkı içerisindeki gelişine bakılmalı.”

U5: “Melodinin gelişine ve düzeye göre çok dikkat edilmelidir.”

U6: “Atlamanın ezgi içerisinde gelişi, kurgusu çok önemlidir. Eğer güzel kurgulanırsa zor sayılabilecek birçok atlama kolayca söylenebilir fakat kötü kurgulanmış bir müzikte en basit atlamalar bile zor gelebilir.”

Uzmanların çoğunluğunun, atlamalı seslerin ezgi içindeki gelişine göre şarkı seçimi konusunda ortak ölçütlere sahip oldukları gözlemlenmektedir ancak U1, U4, U5 ve U6’nın görüşleri “atlamalı seslerin ezgi içerisindeki gelişi koro için zorlayıcı değilse seçilmeli” yönündeyken; U2 ve U3’ün görüşleri “her düzey koro atlamalı sesleri zorlanmadan söyleyebilmeli” yönündedir.

Şarkı seçiminde atlamalı aralıkların ezgi içerisindeki gelişine dikkat edilmesi gerektiği söylenebilir.

4.12.3 “ Ses Genişlikleriyle İlgili Tercihleriniz Başlangıç, Orta ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 21

Şarkıların Ses Genişliklerinin, Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu

Cevaplar	Koro Şefleri	f
Başlangıç düzeyinde 3’lü – 4’lü atlamalar olabilir	U1, U4, U5	3
Başlangıç koroları en az 1 oktav içerisinde şarkı söyleyebiliyor olmalı	U2, U3, U6	3

U1: “Koronun düzeyine ve yapabilirliğine göre değişir. Başlangıç seviyesinde 3’lü, 4’lü atlamalar olmalı en fazla. Orta ve ileri düzeylerde de düzeye göre 5’li atlamalar ve üzeri olabilir. Şarkı içerisinde atlamaların gelişine göre değişiklik gösterir.”

U2: “Başlangıç noktasında bana gelen çocuk 9 yaşına gelmiş oluyor. 9 yaşındaki bir çocuğun mutlaka 1 oktavda gezinebilmesi gerekiyor.”

U3: “Başlangıç düzeyinde bile en az ikinci oktav re(re2) sesine kadar olmalıdır. Başlangıç düzeyinde 5’li 6’lı aralıkları söyleyebilmeli. Orta düzeyde, re diyez ya da mi ye kadar çıkabiliyorum ses alıştırılmaları sırasında, peste de aynı şekilde la, la bemol belki sol. Şarkı içerisinde de orta düzey için re, re diyez olabilir tizde. Ses aralığı büyük 10’lu civarında olabilir.”

U4: “Başlangıç düzeyinde küçük aralıklar yer almalı. 2’li-3’lü-4’lü aralıklar olabilir. Orta ve ileri düzeyde koronun yapabilirliğine göre 5’li ve üzeri seçimler yapılabilir.”

U5: “Şarkıların ses aralıkları başlangıç koroları için 3-4-5’li aralıkları içerisinde olmalı, orta düzeyde bir koro için 1 oktav (8’li) içerisinde olabilir, ileri düzeyde bir koronun her esneklikte söyleyebilmesi gerekmektedir. Başlangıç korosunda büyük aralıklara yer verilmemeli, 3-4’lü aralıklar olabilir T5’li olabilir, eksik-artık aralıklar başlangıç koroları için uygun değildir. Başlangıç düzeyi için şarkıların genel olarak gezdiği bölge, re-mib-mi-fa bölgeleri olabilir, orta düzeyde de hemen hemen aynı fakat ileri düzeyde sol-la’yı da ekleyebiliriz.”

U6: “Başlangıç düzeyi korolar 8’li içerisinde şarkı söylemeli ve şarkılar alt ve orta kısımlarda gezinmeli. Ben genelde re eksenini tercih ediyorum. Do notası başlangıç grupları için kalın geliyor. Orta düzey korolar 10’lu – 11’li aralıkta şarkı söyleyebilmeli.”

U1, U4 ve U5 “başlangıç düzeyindeki korolar için seçilecek şarkılar en fazla 3’lü – 4’lü aralıklar içermeli”, U2, U3 ve U6 “başlangıç koroları en az 1 oktav içerisinde şarkı söyleyebiliyor olmalı” konuları ortak ölçütler olarak gözlemlenmektedir.

Başlangıç korolarında, en fazla 3’lü-4’lü aralıklar içeren, ses genişliği 1 oktav olan şarkıların seçilmesi gerektiği söylenebilir.

4.13. “Eşlik Yapıları Nelerdir?” 7. Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

4.13.1. “Yıllık Dağara Şarkı Seçerken, Şarkıların Eşliğine Hangi Açılardan Dikkat Edilmelidir?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 22

Seçilen Şarkıların Eşlik Yapılarına Yönelik Ölçütler

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n = 6)
Eşlik olgusu çok önemlidir	U1, U2, U3, U4, U5, U6	6
Eşlik şarkının yapısına uygun olmalıdır	U1, U2, U4, U5, U6	5
Eşlikte ana ezgi duyulmalıdır	U2, U5, U6	3
Her düzeyde eşliksiz şarkılara da yer verilmeli	U2, U4	2

U1: “Eşlik bir koroyu rezil de eder vezir de. Yani eşlik çok önemli. Eşlik şarkının karakterine uygun olmalı. Eğer şarkının eşliği uygun değilse veya eşlikçiniz o eşliği çalabilecek düzeyde değilse, şarkının eşliğini, seçtiğiniz şarkıya ya da piyanistinize göre düzenleyebilirsiniz. Çok nadiren çok başarılı oldukları bir şarkıyı eşliksiz söyleyebilirler ama çoğunlukla eşlikli olmalı.”

U2: “Eşlik çok önemli. Başlangıç ve orta düzeyde şarkıyı çalışmaya başladığımızda ana ezgiyi duymamız gerekiyor fakat ilerleyen süreçte şarkı kafalarına iyice yerleşiyor o sebeple eşlikte biraz farklılık ve çeşitlilik yapılmalı. Her düzeyde eşliksiz şarkılar da

olmalı. Yapılan eşliğin dokusu da çok önemli şarkının dokusuyla kaynakmalı ve adı üstünde eşlik, koronun üstüne çıkmamalı.”

U3: “Eşlik çok önemli ama bir o kadar da eşlikçi önemli. Eşlikçinin çok iyi olması gerekiyor.”

U4: “Eşlik, şarkının yapısına uygun olmalı, çocuklara da hitap etmeli, tempo ve müzikal olarak hazırlamalı, duygu bütünlüğü olmalı, müziği tamamlayıcı ve akıcı olmalı, müziği zenginleştirmeli, koristleri şaşırtıcı olmamalı, doğru sesleri bulmalarına yardımcı olmalı. Çocuklar eşliksiz söyleyebildiği şarkıları eşlikle söyleyemiyor olmamalı. Her düzeyde kesinlikle bir tane eşliksiz şarkı olmalı.”

U5: “Eşlik çok önemli, etkili eşlik olmalı. Kısa müziklerde eşlik tek düze ve anlamsızsa çocuğu etkilemez, söylenen şarkı ne kadar basitse eşlik o kadar etkili olmalıdır çünkü eşlik, tek bir sesi bile müziğe dönüştürür. Koronun düzeyi ne olursa olsun, ister seçme yapılmış ister yapılmamış olsun, acapella şarkılarda bile şarkı ilk çalışmaya başlandığında eşlikle çalışılmalı, ne olursa olsun desteklemek gerekir. Önce müzik ve seslerin temizliği çocuğun kulağına yerleşmeli sonra eğer gereklyse çocuk yalnız kalmalı fakat konserde veya konserden bir önceki çalışmada değil, alıştırma alıştırma bırakılmalı. Şarkıda eşliğin olup olmaması benim seçimimi etkilemez çünkü kesinlikle eşlik eklerim. Eşlikte ana melodinin duyurulması çok önemli.”

U6: “Eşlik çok önemli bir olgudur. Şarkıların eşlikleri ezgi yapısına uygun olmalıdır. Eşlik, ne piyanisti ne de çocukları zorlamamalıdır. Eşlik söylenen şarkının önünde olmamalı, şarkının ana melodisi ön planda olmalıdır. Fakat şarkının ezgisel yapısına, karakterine uygun ve destekleyici bir eşlik ise sürekli ana melodiyi duymamız gerekmez. Bir şarkının yazılı güzel bir eşliğe sahip olması seçimimi olumlu yönde etkiler.”

Tüm uzmanların “eşliğin önemi” ile ilgili ortak ölçütlere sahip oldukları gözlemlenmektedir. Uzmanların büyük çoğunluğu “Şarkı eşliğinin ezgi yapısına uygun olması” konusunun ortak ölçüt olduğu gözlemlenmektedir. U2, U5 ve U6’nın görüşlerinin “eşlikte ana melodi desteklenmeli” doğrultusunda olduğu, U2 ve U4 görüşlerinin “her düzeyde eşliksiz en az 1 şarkı olmalıdır.” doğrultusunda olduğu gözlemlenmektedir.

Seçilecek şarkıların eşliklerinin, ezgi yapısına uygun, ezgiyi duyuracak şekilde olmasına dikkat edilmesi gerektiği söylenebilir.

4.13.2. “Hangi Eşlik Çeşitlerini Kullanırsınız?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 23

Kullanılan Eşlik Çeşitleri

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n = 6)
Piyano	U1, U2, U3, U4, U5, U6	6
Şarkının türüne göre farklı eşlikler kullanılabilir	U1, U2, U3, U4, U6	5
Dramalaştırma	U1, U2, U6	3

U1: “Çoğunlukla piyano kullanırım fakat başka eşlik çalgıları da olabilir fakat öyle bir arayışım da yok. Güzel bir renk katacaksa olabilir. Şarkılar beden müziği, dramalaştırma, kodaly, orff vb yöntemlerle de renklendirilebilir.”

U2: “Piyano kesinlikle olmalı fakat şarkının yapısına göre başka çalgılar da kullanılabilir. Eşlik çeşitliliği de önemli fakat gitar biraz riskli. Altyapı çok sevmiyorum fakat açık alanda konser verirken altyapı kullanırım. Şarkılara beden müziği ve dramalaştırma ekliyorum. Çocuklar bedenini de biraz çalgı gibi kullanmalı. Dramalaştırma sadece yüzde, mimiklerde olmalı.”

U3: “Öncelikle piyano, bazen halk müziğinde bağlama. Şarkının türüne göre değişir fakat gitar tercih etmem, sesi çok az duyuluyor. Solo çalgılar da olabilir.”

U4: “Piyano ağırlıklı ama söylenen şarkının yapısına göre yaylılarla ya da başka çalgılarla desteklenebilir.”

U5: “Piyano kullanırım, başlangıç düzeyinde genelde başka çalgılar kullanmam. Etnik yerel müziklerde beden hareketleri olabilir.”

U6: “Piyano temel çalgımız fakat flüt-keman gibi solo çalgılar, küçük çalgı grupları da olabilir. Seçilecek çalgı şarkının karakterine ve ezgisel yapısına uygun olmalı. Beden hareketleri, dramalaştırma ve mimikler çok önemlidir. Şarkının anlatmak istediği duyguyu, düşünceyi çocukların yüzlerinde görebilmek gerekir. Beden hareketleri söyleyişi rahatlatılabilen bir olgudur ve çocukların da keyif almasına katkı sağlar, küçük koreografilerle beden hareketleri ve dramalaştırma kesinlikle eklenebilir.”

Tüm uzmanların “piyano”yu ana eşlik çalgısı olarak gördükleri gözlemlenmektedir. Uzmanların çoğu diğer eşlik çalgılarını şarkıların türüne göre kullanabileceklerini belirttikleri görülürken, U5’in başka eşlik çalgılarına yer vermediğini belirttiği gözlemlenmektedir. U1, U2 ve U6’nın dramalaştırma konusunun ortak ölçüt olduğu gözlemlenmektedir.

Piyanonun ana eşlik çalgısı olarak kullanılmasının yanısıra, şarkı türlerine göre başka eşlik çalgılarının ve dramalaştırma gibi yöntemlerin de tercih edilebileceği söylenebilir.

4.13.3. “Eşlik Yapılarıyla İlgili Tercihleriniz Başlangıç, Orta ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterir mi?” Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Tablo 2423

Şarkıların Eşlik Yapılarının Başlangıç, Orta Ve İleri Düzeydeki Korolara Göre Farklılık Gösterme Durumu

Cevaplar	Koro Şefleri	f (n =6)
Başlangıç düzeyinde eşlik kesinlikle olmalı	U1, U2, U3, U4, U5, U6	6
Başlangıç düzeyinde piyano olmalı	U2, U5, U6	3

U1: “Başlangıç düzeyinde her zaman eşlikli eser olmalı ve eşlik ana melodiyi desteklemeli. Çok nadiren çok başarılı oldukları bir şarkıyı eşiksiz söyleyebilirler ama çoğunlukla eşlikli olmalı. Orta ve ileri düzeylerde bir farklılık göstermez. Hepsi eşlikli de olabilir, eşiksiz de fakat bir denge olmalı.”

U2: “Başlangıç düzeyinde piyano kesinlikle olmalı. Beden müziği her seviye için kullanılabilir. Her düzey için eşiksiz bir şarkı olmalı.”

U3: “Başlangıçta kesinlikle piyano olmalı, daha ileri seviyelerde farklı eşlikler kullanılabilir. Eşlikçinin kalitesine göre değişir. Başlangıçta orff metodlarına yer verilebilir.”

U4: “Başlangıç düzeyinde eşlik kesinlikle olmalı, koroya ezginin duyurulması da önemli. Bu düzeyde beden müziği ile desteklenebilir ve kesinlikle mimik-jest ile desteklenmeli şarkı.”

U5: “Başlangıç düzeyinde, piyano eşliği ile beraber ana melodinin duyulması çok önemlidir. Piyano olması çok önemli. Başlangıç düzeyine beden hareketleri eklemek için çocukların bu hareketleri şarkıyla beraber öğreniyor olması lazım ve hareketler yalın olmalı. Çocuk şarkı öğrenmeye yeni başlamışsa beden hareketleri şarkı içerisinde değil de ses eğitimi sırasında destekleyici olabilir fakat orta ve ileri düzeyde parça içerisindeki zorlukları beden hareketleriyle hafifletebildiğimiz oluyor. Şefin kullanacağı hareketleri düzeye uygun seçmesi ve seçeceği her hareketi çok iyi düşünüp nelere hangi açılardan yarar-zarar sağlayacağını iyi hesaplaması lazım, iyi koordine edilmeli.”

U6: “Başlangıç düzeyinde kesinlikle piyano kullanılmalıdır.”

Uzmanların tamamının “başlangıç düzeyinde kesinlikle eşlik olmalı” görüşünde ortaklık sağladıkları gözlemlenmektedir. U2, U5 ve U6’nın “başlangıç düzeyinde piyano olmalı” konusunun ortak ölçüt olduğu gözlemlenmektedir. Başlangıç korolarında mutlaka piyano eşliğinin olması gerektiği söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı önerilere yer verilmiştir.

5.1. Araştırmanın Problem cümlesi ve Alt Problemlerine Yönelik Sonuçlar

5.1.1. Yıllık Dağara Şarkı Seçim Ölçütlerine Yönelik Sonuçlar

“Yıllık dağarınıza şarkı seçerken gözettiğiniz ölçütler nelerdir?” sorusuna yanıt olarak, uzmanların tamamının ölçütünün “koro düzeyine uygunluk” olduğu saptanmıştır. Bu ortak ölçütün haricinde, uzmanların ölçütleri büyük ölçüde bağımsız olmakla beraber küçük gruplar halinde 10 ortak ölçüt daha tespit edilmiştir.

“Yıllık dağarınıza şarkı seçerken gözettiğiniz ölçütler nelerdir?” sorusunda; “Koro düzeyine uygunluk”, “ses sınırı”, “çocukların beğenisi”, “şarkıların uzunluğu-süresi”, “ezgisel yapılanma”, “prozodi”, “tür çeşitliliği”, “dil çeşitliliği”, “çalışma süresi”, “korist sayısı” sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.2. Ölçütleri Uygulama Sırasına Yönelik Sonuçlar

“Ölçütlerinizi uygulama sıranız nelerdir?” sorusuna yanıt olarak uzmanların yarısı “düzeye uygunluk” ölçütüne birincil önceliğe yerleştirmiştir, diğer uzmanlar “genel tını”, “ezgisel yapı”, “ses sınırı” ölçütlerini birincil önceliğe yerleştirmiştir. Uzmanların ikinci, üçüncü, dördüncü sıraya koydukları ölçütlerin birbirleriyle uyuşmadığı görülmüştür.

Uzmanların şarkı seçiminde aynı önem sırasını gözetmedikleri görülmüştür.

5.1.3. Çalışma Sürelerinin Şarkı Seçimine Etkisine Yönelik Sonuçlar

Tüm uzmanların, “Çalışma süreleriniz şarkı seçimini etkileyen bir faktör müdür?” sorusuna “etkiler” cevabı verdiği saptanmıştır.

Çalışma sürelerinin şarkı seçimini etkileyen bir faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.4. Çalışma Koşullarının Şarkı Seçimine Etkisine Yönelik Sonuçlar

“Çalışma koşulları şarkı seçiminizi etkileyen bir faktör müdür?” sorusuna uzmanların büyük çoğunluğunun çalışma koşullarının şarkı seçimini “etkiler” yorumunda bulunduğu, sadece bir uzmanın “etkilemez” yorumunda bulunduğu görülmüştür, etkilemez yorumunda bulunan uzman “ortamdaki olumsuzlukları şefin gidermesi gerektiği” vurgusunda bulunduğu gözlemlenmiştir.

Çalışma koşullarının şarkı seçimi üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.5 Korist Sayısının Şarkı Seçimine Etkisine Yönelik Sonuçlar

“Korist sayısı şarkı seçiminizi etkileyen bir faktör müdür?” sorusuna uzmanların tamamı “etkiler” yorumunda bulunduğu saptanmıştır.

Korist sayısının şarkı seçimini etkileyen bir faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.6. Koronun Seçme Olup Olmaması Durumunun Şarkı Seçimine Etkisine Yönelik Sonuçlar

“Koronun seçme olup olmaması şarkı seçiminizi etkileyen bir faktör müdür?” sorusunda, uzmanların büyük çoğunluğunun koronun seçme olup olmaması şarkı seçimini “etkiler” yorumunda bulunduğu saptanmıştır.

Koronun seçme olmasının şarkı seçimi üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.7. Çocuk Şarkılarının Konuları ve Sözlerine Yönelik Sonuçlar

“Şarkı seçerken, şarkıların konularına hangi açılardan dikkat edilmelidir?” sorusunda, 2 uzman konuların eğitici olmasına dikkat ettiğini, 1 uzman dikkat etmediğini belirtmiş diğer uzmanlar ise şarkı konularına tematik konserlerde dikkat edilebileceğini vurgulamıştır. Uzmanların tamamı farklı dil ve kültürlerden şarkılara yer verilmesi konusunda fikir

birliğine sahip oldukları saptanmıştır. Bunun dışında ortak ölçütler; “olumlu yapıda sözler ve cümleler içermesi” , “yoğun sözlü ve fazla kıtalı şarkılardan kaçınma” ,“sözlerin artiküle edilebilir olması” olarak saptanmıştır.

“Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?” sorusuna uzmanların yarısı dikkat ettiği, yarısı dikkat etmediği yönünde görüşlerini bildirmiştir. Farklılık gösterir diyen uzmanların tamamı başlangıç düzey korolar için eğitici sözler içermesi gerektiğini belirtmişlerdir.

“Konuları nelerdir?” alt probleminde; “farklı dil ve kültürlerden şarkılara yer verilmesi”, “olumlu yapıda sözler ve cümleler içermesi” , “yoğun sözlü ve fazla kıtalı şarkılardan kaçınılması”, “sözlerin artiküle edilebilir olması” ve “başlangıç düzeyindeki korolar için eğitici sözler içeriyor olması” sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.8. Çocuk Şarkılarının Türlerine Yönelik Sonuçlar

“Şarkı seçerken, şarkıların konularına hangi açılardan dikkat edilmelidir?” sorusunda, uzmanların tamamının “klasikleşmiş Türk çocuk şarkılarını dağara alma” konusunun ortak ölçütleri olduğu saptanmıştır. Uzmanların büyük çoğunluğunun “türe göre değil düzeye göre şarkı seçme” ilkesini gözettiği, “tür çeşitliliğine önem verilmesi” konusunun ortak ölçüt olduğu saptanmıştır. Bunun dışında ortak ölçütler; “yıllık dağarda popüler çocuk şarkılarına yer verilmemeli”, “popüler çocuk şarkıları dikkat edilerek tercih edilmeli”, “aktarma şarkılara yer verilmeli”, “öykünme şarkılara yer verilmeli”, “marşlara yer verilmeli” , “şarkılar müzikal becerileri geliştirici olmalı” olarak saptanmıştır.

“Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?” sorusuna cevap veren uzmanların tamamı “başlangıç düzeyindeki korolara basit tek sesli şarkılar söyletilmeli” konusunda fikir birliğine ulaşmıştır. 2 uzmanın da “tek sesli şarkılar temiz söylenmeden diğer türlere geçilmemeli” konusuna değindikleri gözlemlenmiştir.

“Türleri nelerdir?” alt probleminde, “klasikleşmiş Türk çocuk şarkılarını dağara alma”, “türe göre değil düzeye göre şarkı seçme”, “tür çeşitliliğine önem verilmesi”, “aktarma şarkılara yer verilmeli”, “öykünme şarkılara yer verilmeli”, “marşlara yer verilmeli” , “şarkılar müzikal becerileri geliştirici olmalı”, “başlangıç düzeyindeki korolara basit tek sesli şarkılar söyletilmeli”, “tek sesi şarkılar temiz söylenmeden diğer türlere geçilmemeli” sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca, popüler çocuk şarkılarına uzmanların çoğunluğunun

olumsuz yaklaşımları olduğu görülmüş ve koronun düzeyine göre dikkatle seçilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

5.1.9. Çocuk Şarkılarının Form Yapılarına Yönelik Sonuçlar

“Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların form yapılarına hangi açılardan dikkat edilmelidir?” sorusunda, “form yapıları dengeli olmalı” konusu uzmanların çoğunluğunun ortak ölçütü olarak saptanmıştır. Bunun dışında ortak ölçütler; “Bütünsel güzelliği sağlamış ama form bakımından dengesiz olan şarkılara da yer verilebilir”, “Şarkıların süreleri ve uzunluklarına düzeye göre dikkat edilmeli”, “Farklı form yapılarında da şarkılar tercih edilmeli” olarak saptanmıştır.

“Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?” sorusuna cevap veren uzmanların büyük çoğunluğunun “Başlangıç düzeyindeki korolarda basit formda şarkılara yer verilmeli” konusunun ortak ölçütleri olduğu saptanmıştır.

“Form yapıları nelerdir?” alt probleminde, “form yapıları dengeli olmalı”, “bütünsel güzelliği sağlamış ama form bakımından dengesiz olan şarkılara da yer verilebilir”, “şarkıların süreleri ve uzunluklarına düzeye göre dikkat edilmeli”, “farklı form yapılarında da şarkılar tercih edilmeli”, “başlangıç düzeyindeki korolarda basit formda şarkılara yer verilmeli” sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.10. Çocuk Şarkılarının Ölçüleri Ve Tartımsal Yapılarına Yönelik Sonuçlar

“Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların ölçü sayısı ve tartımsal yapılarına hangi açılardan dikkat edilmelidir?” sorusunda, uzmanların çoğunun “ölçü çeşitliliğine önem vermedikleri” saptanmış, 2 uzman bu konuyla ilgili görüşlerini belirtmemişlerdir. Bunun dışında ortak ölçütler; “prozodik yapıya dikkat edilmesi”, “ölçü sayısından çok düzeye uygunluğa bakılması gerektiği” olarak saptanmıştır.

“Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?” sorusuna uzmanların çoğunluğu “başlangıç düzeyinde basit ölçülü şarkılara yer verilmesi”, “aksak ve bileşik ölçülü şarkıların orta düzeydeki korolar için tercih edilmesi” konuları ortak ölçüt olarak saptanmıştır.

“Bütün bu ölçütlere bakarak, en çok kullandığınız ölçüler nelerdir?” sorusuna sadece bir uzman cevap vermiştir, uzmanların büyük çoğunluğunun “en sık kullandıkları ölçüler” gibi bir ölçütleri olmadığı saptanmıştır.

“Ölçüleri ve tartımsal yapıları nelerdir?” alt probleminde, “ölçü çeşitliliğine önem vermedikleri”, “prozodik yapıya dikkat edilmesi”, “ölçü sayısından çok düzeye uygunluğa bakılması gerektiği”, “başlangıç düzeyinde basit ölçülü şarkılara yer verilmesi”, “aksak ve bileşik ölçülü şarkıların orta düzeydeki koralar için tercih edilmesi” sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.11. Çocuk Şarkılarının Tonal Ve Makamsal Yapılarına Yönelik Sonuçlar

“Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların tonal-modal-makamsal-ezgisel yapılarına hangi açılardan dikkat edilmelidir?” sorusunda, “ezgisel zorluklar düzeye uygun ve aşılabılır olması” konusuna dikkat çektikleri, “tonun-modun-makamın doğru kullanılmasına ve anlaşılır olması” konusu uzmanların ortak ölçütü olarak saptanmıştır. Tüm uzmanların koronun düzeyine göre “aktarım yapılması gerekliliği” konusunda ortaklık sağladığı ancak uzmanlar arasında şarkıların konserde aktarımlı söylenmesi konusunda ortaklık sağlanamadığı, uzmanların çoğunluğunun görüşünün “konserde aktarımlı söylenilebilir” yönünde olduğu, geri kalan uzmanların görüşlerinin de “konserde esas tondan söyletme” üzerine olduğu saptanmıştır. Bunun dışında ortak ölçütler; “dağarda komalı şarkılara yer verilmemesi”, “ezgisel güzelliğin önemsenmesi”, “akılda kalıcılığın önemsenmesi” olarak saptanmıştır.

“Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?” sorusunda, uzmanların çoğunun eksen olarak birbirlerine yakın tercihlerinin olduğu fakat net bir fikir birliğine varamadıkları gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra bazı uzmanlar “başlangıç düzeyindeki korolar için seçilecek şarkılarda melizma olmaması” konusuna dikkat çektikleri gözlemlenmiştir.

“Tonal ve makamsal yapıları nelerdir?” alt probleminde, “ezgisel zorluklar düzeye uygun ve aşılabılır olması”, “tonun-modun-makamın doğru kullanılmasına ve anlaşılır olması”, “aktarım yapılması gerekliliği”, “konserde aktarımlı söylenilebilir”, “dağarda komalı şarkılara yer verilmemesi”, “ezgisel güzelliğin önemsenmesi”, “akılda kalıcılığın önemsenmesi”, “başlangıç düzeyindeki korolar için seçilecek şarkılarda melizma olmaması” sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.12. Çocuk Şarkılarının Ses Genişliklerine Yönelik Sonuçlar

“Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların ses aralıklarına (en tiz- en pes ses) hangi açılardan dikkat edilmelidir?” sorusunda, “ses aralıklarını koronun düzeyinde seçme” konusu, uzmanların çoğunluğunun ortak ölçütü olarak saptanmıştır. Bunun dışındaki ölçütler; “şarkıların dokusal yoğunluklarının orta bölgede olması”, “koronun ses sınırını genişletmek için ses egzersizlerinden yararlanmak”, “dağara nota sayısı az ve sade şarkıların seçilmesi” olarak saptanmıştır.

“Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların içerdiği arpej-atlamalı aralıkların zorluk dereceleri seçiminizi etkiler mi?” sorusunda, “atlamalı seslerin ezgi içindeki gelişine göre şarkı seçimi” konusu, uzmanların çoğunluğunun ortak ölçütü olarak saptanmıştır.

“Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?” sorusunda, “başlangıç düzeyindeki korolar için seçilecek şarkılar en fazla 3’lü – 4’lü aralıklar içermeli”, “başlangıç koroları en az 1 oktav içerisinde şarkı söyleyebiliyor olmalı” uzmanların ortak ölçütü olarak saptanmıştır.

“Ses genişlikleri nelerdir?” alt probleminde, “ses aralıklarını koronun düzeyinde seçme”, “şarkıların dokusal yoğunluklarının orta bölgede olması”, “koronun ses sınırını genişletmek için ses egzersizlerinden yararlanmak”, “dağara nota sayısı az ve sade şarkıların seçilmesi”, “atlamalı seslerin ezgi içindeki gelişine göre şarkı seçimi”, “başlangıç düzeyindeki korolar için seçilecek şarkılar en fazla 3’lü – 4’lü aralıklar içermeli”, “başlangıç koroları en az 1 oktav içerisinde şarkı söyleyebiliyor olmalı” sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.13. Çocuk Şarkılarının Eşlik Yönelik Sonuçlar

“Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların eşliğine hangi açılardan dikkat edilmelidir?” sorusunda, tüm uzmanların “eşliğin önemi” konusuna dikkat çektikleri saptanmıştır. “Şarkı eşliğinin ezgi yapısına uygun olması”, “eşlikte ana melodi desteklenmeli”, “her düzeyde eşiksiz en az 1 şarkı olmalıdır” konuları uzmanların büyük çoğunluğunun ortak ölçütü olarak saptanmıştır.

“Hangi eşlik çeşitlerini kullanırsınız?” sorusunda, tüm uzmanların “piyano”yu ana eşlik çalgısı olarak düşündükleri gözlemlenmiştir. Uzmanların çoğu diğer eşlik çalgılarını

şarkıların türüne göre kullanabileceklerini belirttikleri görülmüş, “dramalaştırma” konusu ortak ölçüt olarak belirlenmiştir.

“Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?” sorusunda, uzmanların tamamının “başlangıç düzeyinde kesinlikle eşlik olmalı” görüşünde fikir birliği sağladıkları gözlemlenmiştir. “başlangıç düzeyinde piyano eşlik olmalı” konusu ortak ölçüt olarak belirlenmiştir.

“Eşlik yapıları nelerdir?” alt probleminde, “eşlik son derece önemlidir” “Şarkı eşliğinin ezgi yapısına uygun olması”, “eşlikte ana melodi desteklenmeli”, “her düzeyde eşliksiz en az 1 şarkı olmalıdır”, “piyano ana eşlik çalgısı olmalıdır”, “diğer eşlik çalgıları şarkıların türlerine göre kullanılabilir”, “dramalaştırma kullanılabilir”, “başlangıç düzeyinde piyano eşlik olmalı” sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.2. Araştırma Bulgu ve Sonuçlarına Yönelik Öneriler

Üçüncü kuşak bestecilerimizden Sun’un (2005)

“Çocuk ve gençlik koroları, ülkemizdeki çoksesli müzik gelişiminin temeli olacaktır. Bütün yurttan, (her okulda – her ilçede – her ilde) çocuk ve gençlik korolarının kurulması özendirilmeli, desteklenmelidir. Bestecilerimiz, bu tür topluluklar için daha çok beste yapmalı, her türlü birikim basılarak – yayınlanarak korolara sunulmalıdır. Bölgelerde ve yurt çapında koro şenlikleri düzenlenmesi, korolar arasında yarışmalar açılması, görsel ve basılı yayın organlarında korolara ilişkin bilgi ve haberlerin yayınlanması, bu yoldaki gelişmeyi hızlandıracak; “Birlikte ve çoksesli şarkı söyleme kültürümüz” gelişecek, Türkiyemizdeki müzik eğitimi, çocuk ve gençlik korolarıyla yurt çapında çiçek açacaktır.”

sözleriyle ifade ettiği gibi çocuk korolarının yayılımı ve gelişimi için, sağlıklı ve verimli eğitim şarttır. Sun’un “her türlü birikim basılarak – yayılarak korolara sunulmalıdır.” sözlerine uygun bir içerikle, alan uzmanlarıyla yapılan görüşmeler sonucu, çocuk korosu şeflerinin yıllık dağar oluşturma ölçütleri tespit edilmiştir. “Araştırmanın problem cümlesi ve alt problemlerine yönelik sonuçlar” kısmında bulgulardan elde edilen sonuçlar belirtilmiştir. Bu bölümde elde edilen sonuçlar doğrultusunda dağar seçimine yönelik önerilere yer verilmektedir.

Koro şefleri;

1. Koro düzeyine uygunluk, korist sayıları ve çalışma sürelerini göz önünde bulundurarak, ses sınırı, çocukların beğenisi, şarkıların uzunluğu-süresi, ezgisel yapılanma, prozodi, tür çeşitliliği ve dil çeşitliliği ölçütlerini dikkate alarak şarkı seçimi yapılmalıdır.
2. Önlerindeki konser/etkinlik/ sunum tarihlerini, eğitim süresi ve prova/çalışma sürelerini göz önünde bulundurarak şarkı seçimi yapılmalıdır.
3. Çalışma ortamlarını çalışmak için elverişli hale getirmeli, piyano gibi mutlak ses alınabilecek bir çalgı eşliğinde çalışmalarını gerçekleştirmeli, eşlikçi-yardımcı şef olanakları yoksa şarkının öğretim süresini de hesaba katarak şarkı seçimi yapılmalıdır.
4. Koro sayısı ve koro içerisindeki yaş dağılımı ölçütleri dikkate alınmalı, sayısı az olan korolara düzeylerinde veya düzeylerinin altında şarkı seçimi yapılmalıdır.
5.
 - a. Seçilmemiş korolarda müziği ve koroyu sevdiren, şarkı söylemeyi öğreten ve çocukları motive eden ve ses sağlıklarına özen gösteren bir anlayışla;
 - b. Seçilmiş korolarda ise daha çok müzikal gelişimi gözetken fakat çocukların ilgi ve sevgisini söndürmeyecek, müziğe olan ilgi, bilgi ve becerilerini geliştirecek bir anlayışla şarkı seçimi yapılmalıdır.
6. Şarkı konularına değil sözlere, söz yapılarına ve şarkıların anlamına dikkat ederek, farklı dil ve kültürlerden şarkılara yer verilmeli, olumlu yapıda sözler ve cümleler içermeli. Şarkılar yoğun söz ve/veya fazla kıta içermemeli ve şarkı sözleri artiküle edilebilir olmalı. Başlangıç düzeyindeki korolar için eğitici sözler içeriyor olması ölçütleri gözetilerek şarkı seçimi yapılmalıdır.
7. Türe göre değil düzeye göre şarkı seçme ilkesiyle hareket edilmeli, klasikleşmiş Türk çocuk şarkılarına dağar içerisinde önemli bir yer verilmeli, tür çeşitliliğine önem verilmeli, aktar-öykünme şarkılara ve marşlara yer verilmeli ve seçilen şarkıların müzikal becerileri geliştirici olması ölçütlerini gözeterek şarkı seçimi yapılmalıdır.

Popüler çocuk şarkıları çok fazla tercih edilmemeli, tercih durumunda koronun düzeyine göre dikkatlice seçilmelidir.

8. Form yapıları dengeli olan şarkılara yer verilmesi fakat bütünsel güzelliği sağlamış ama form bakımından dengesiz olan şarkıları da dikkate alınmalı, şarkıların süreleri ve uzunluklarına korolarını düzeye göre dikkat ederek seçilmeli, farklı form yapılarında şarkılar tercih etmeye dikkat etmeli ve başlangıç düzeyindeki korolarda basit formda şarkılara yer verilmelidir.
9. Ölçü çeşitliliği ve ölçü sayısından çok, düzeye uygunluğa bakmalı, prozodik yapısı doğru olan şarkılara yer vermelidir. Başlangıç düzeyinde basit ölçülü (2/4'lük, 4/4'lük gibi) şarkılara yer vermeli ve aksak ve bileşik ölçülü şarkıların orta düzeydeki korolar için tercih etmelidir.
10. Tonun ya da makamın doğru kullanıldığı, ezgisel güzelliği ve akılda kalıcılığı olan şarkılar seçmelidir.

Şarkı içerisindeki ezgisel zorluklar düzeye uygun ve aşılabılır olmalı, koronun düzeyine göre gerekli ise aktarım yapılmalı, komalı şarkılara yer verilmemeli ve başlangıç düzeyindeki korolar için seçilecek şarkılarda melizma barındırmamasına dikkat edilmelidir.

11. Seçilen şarkıların ses aralıkları koronun düzeyine uygun olarak seçilmeli ve koronun ses sınırını genişletmek için ses egzersizlerinden yararlanmalıdır. Şarkıların dokusal yoğunluklarına dikkat edilmeli ve yoğunluk genel olarak orta bölgede olmalı, nota sayısı az şarkılar seçilmelidir. Atlamalı seslerin ezgi içindeki gelişine ve kurgulanışına dikkat edilmeli ve başlangıç düzeyindeki korolar için seçilecek şarkıların en fazla 5'li ses aralığı içerisinde olmasına dikkat edilmelidir.
12. Eşlik, şarkının ezgisel yapısına uygun ve ezgiyi destekleyici nitelikte olmalıdır. Bununla birlikte her düzeyde eşliksiz şarkılara da yer verilmelidir. Piyano temel eşlik çalgısı olarak kullanılmalı, diğer çalgılar şarkının uygunluğuna göre kullanılmalıdır. Dramalaştırma ve başlangıç düzeyinde piyano eşliği kullanılmalıdır.

Uzmanların şarkı seçiminde aynı önem sırasını gözetmedikleri görülmüştür. Bununla birlikte, uzmanların kendilerine göre önemli olduğunu belirttiği ölçütler aşağıda öneri olarak sıralanmıştır:

13. Birinci öncelik önerisi olarak; düzeye uygunluk, ezgisel yapı, müzikalite-genel tını, çalışma süresi ve ses sınırları,
İkinci öncelik önerisi olarak; bütünsel güzellik, tür, geliştiricilik ve eksen uygunluğu,
Üçüncü öncelik önerisi olarak; form yapısı, konu-söz, eşlik-eşlikçi, çocukların beğenisi, prozodik yapı ve müzikal doyum olgularına özen göstererek şarkı seçimi yapılmalıdır.
14. Daha sonra bu konu üzerinde yapılacak olan çalışmalarda, yukarıda belirtilen gruptan sıralanması ve “koro düzeyine uygunluk” ölçütlerinin belirlenmesinin konunun geliştirilmesi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Çocuk şarkısı bestecileri;

1. Bu çalışmada belirtilen ölçütler doğrultusunda, farklı düzeylere yönelik, ses aralığı, tartımsal yapı, form, prozodik yapı, ezgi güzelliği, akılda kalıcılık ve eşlik ölçütlerini dikkate alarak çocuk şarkıları bestelemelidir. Yazılan şarkılar ancak genel olarak söylenilebilir ve beğenilirse kalıcı olacaktır.

5.3. Uzmanların Koro Şeflerine Önerileri

U1: Uzman, dağarın içermesi gereken şarkı zorluk seviyelerini tanımlamıştır.

1. “Dağarın içermesi gereken şarkı zorluk seviyeleri şunlar olabilir. %30-40 kolay şarkılar (kazanımlar için), %30-50 arası orta zorlukta şarkılar, %10-20 koro seviyesinin üstünde, zor şarkılar.”
2. “Bu kadar güzel araştırılan bir konuda çok güzel bir sonuç çıkacaktır. Koro şefleri nelere dikkat edip nelere dikkat etmesinler? Her koro şefi farklı şeyler söyleyecektir. Onların süzölmüş hali de bence bütün koro şefleri için güzel bir kaynak olacak, koro şefi olacak insanlara da ve de özellikle müzik eğitimcilerine, müzik öğretmenlerine ve onları yetiştirecek insanlara da. Belki bu da önerilere ya da sonuç kısmına bir yerlere eklenebilir. Bu çalışmanın kime faydası olacak? Yani sokaktan geçen Ahmet Amca’ya doğrudan bir faydası olmayacak ama onun çocuğuna, torununa daha iyi bir müzik eğitimi verilebilmesi için güzel bir şey olacağını umarım.”

U3: “Koro şefi için nota temizliği, nota dosyalama, prova estetiği çok önemli olmalıdır. İnternette bulup sevdikleri ilk şarkıyı olduğu gibi kopyalamasınlar. Her şarkı bir çocuktur, başkasının çocuğunu çalmayın, kendi çocuğunuzu büyütün. Bir şarkı sevdiyseniz en az 100 adet yorum dinleyin çünkü, en iyi baklava bu baklava diyebilmeniz için en az 100 tepsi baklava yemeniz lazım.”

U4: Uzman, koro şefinin ön hazırlık yapması, ele alınan notaların iyice incelenmesi ve zorluklarının nereler olduğunun koronun düzeyini düşünerek tespit edilmesi konularına dikkat çekmiştir.

1. “Sadece çocuklara göre değil sonuçta koro eğitim işi. Eğitim derken sadece müzik eğitimi demiyorum. Pedagojik olarak insan yetiştirme ve küçük bir toplum. Her zaman çocukların isteğine göre değil farkında olmadan hem teknik hem duygu hem de birlikte iş yapma birbirine saygı duyma açısından onları geliştirmek dengeyi sağlayacak şeyleri düşünmek lazım.”

2. “Çocuklar eşliksiz söyleyebildiği şarkıları eşlikle söyleyemiyor olmamalı.”

3. “Konunun içerisinde bence herşeye değinmişsin. Ben teşekkür ederim. Umarım özellikle bu işe yeni başlayacak müzik eğitimcilerine çocuk korusu şefliği adaylarına ulaşır ve dikkate alırlar. Öğrenmenin sonu yok öğrenmeye açık olmamız lazım. Çocuklardan da mesleki şeylerden de çok fazla şey öğrenebiliyoruz. Tecrübenin sonu yok. Umarım bu tecrübelerden onlar da yararlanırlar.”

U5: “Koro şefi koroyu tanımadan, sınırlarını bilmeden eser seçmemeli, koronun yapabilirlik düzeyini şarkı söyleterek anlamaya çalışmamalı. Dağar seçimi deneme yanılmaya müsait bir konu değildir.”

U6: “Çocuk şarkıları her alanda belli bir kalitede olmalıdır. Şarkı içerisindeki olguları çocuklara tek tek ekleyerek öğretilmemeli, en baştan herşeyiyle ve doğru öğretim esas alınmalıdır!”

KAYNAKLAR

- Aydın Adnan Menderes Üniversitesi (2019). *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü resmi internet sitesi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Ders Bilgi Formları.* <https://akademik.adu.edu.tr/fakulte/egitim/default.asp?brm=3899&yk=364418&s=dersler> sayfasından erişilmiştir.
- Apaydın, M. (2001, Kasım). *Koro ile müzik eğitiminin toplumun müziksel düzeyini geliştirmedeki yeri ve önemi.* 1.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Ankara.
- Berker, E. (1988, Haziran). *Toplumun müzik düzeyini yükseltmede müzik kurumları, besteciler ve icracı sanatçılara düşen sorumluluklar.* 1. Müzik Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Ankara.
- Bilginer, N. (1988, Haziran). *Türkiye'de okulöncesi öğretim-ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında müzik eğitimi nasıl olmalıdır?* 1. Müzik Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* (Yirmi üçüncü baskı). Ankara: Pegem.
- Çevik, S. (1999). *Koro eğitimi yönetimi ve teknikleri.* (İkinci baskı). Ankara: Yurtrenkleri.
- Çevik, S. (2013). *Koro eğitimi ve yönetimi.* Ankara: Müzik Eğitimi.
- Çilden, Ş. (2001) Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1-8.

- Çorak, M. (2014). *Çocuk şarkılarının zorluk derecelerine göre sınıflandırılması üzerine bir deneme*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Danyew, A. (2016). *Ashley Danyew kişisel internet sitesi. How to Choose Music for Your Choir: An Inside Look at My Process*. <https://www.ashleydanyew.com/posts/2016/how-to-choose-music-for-your-choir-an-inside-look-at-my-process/> sayfasından erişilmiştir.
- Değer, A. Ç. (2012). *Çocuk korolarının eğitiminde bir yaklaşım olarak eğitsel oyun kullanımının öğrencilerin müziksel erişimi düzeylerine etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Egüz, S. (1981). *Koro eğitimi ve yönetimi*. Ankara: Ayyıldız.
- Egüz, S. (1991). *Toplu ses eğitimi 1*. Ankara: Ayyıldız.
- H. Robert Raynolds. (2000). Repertoire is the curriculum. *Music Educators Journal*, 87(1), 31-33.
- Gazi Üniversitesi (2018). *Gazi Üniversitesi müzik öğretmenliği lisans programı*. <http://gef-guzelsanatlar-muzik.gazi.edu.tr/posts/view/title/yeni-muzik-ogretmenligi-ogretim-programi-210615> sayfasından erişilmiştir.
- Guth, R. (2016a). *Choralnet internet sitesi. Choosing repertoire for youth choir, with Tom Shelton*. <https://choralnet.org/2016/04/choosing-repertoire-for-youth-choir-with-tom-shelton/> sayfasından erişilmiştir.
- Guth, R. (2016b). *Choralnet internet sitesi. Choosing repertoire for youth choir, with Tom Shelton*. https://hwcdn.libsyn.com/p/9/0/8/908d67c7a4ef7a77/FYF_045_Tom_Shelton_mixdown.mp3?c_id=11393933&cs_id=11393933&expiration=1563210675&hwt=83df9a8aa2a3faed7846c1a16da4616e sayfasından erişilmiştir.
- Güleç, K. S. (2007, Eylül). *Müziğin kişisel işlevleri açısından müzik eğitiminde güdülenmenin önemi*. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi'nde sunulmuş bildiri.
- Eskioğlu, I. (2003, Ekim). *Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri.

- McMurrin, D. (1986). *Reformer Worship resmi internet sitesi. Building Childrens Choir.* <https://www.reformedworship.org/article/december-1986/building-childrens-choir> sayfasından erişilmiştir.
- Özdemir, M. (2010) Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Rarus, S. (2008a). *National Association for Music Education resmi internet sitesi. Choosing Choir Music for Children.* <https://nafme.org/choosing-choir-music-for-children/> sayfasından erişilmiştir.
- Rarus, S. (2008b). *National Association for Music Education resmi internet sitesi. Choosing Choir Music for Children Part II.* <https://nafme.org/choosing-choir-music-for-children-part-ii/> sayfasından erişilmiştir.
- Rarus, S. (2008c). *National Association for Music Education resmi internet sitesi. Choosing Choir Music for Children Part III.* <https://nafme.org/choosing-choir-music-for-children-part-iii/> sayfasından erişilmiştir.
- Say, A. (2005). *Müzik ansiklopedisi.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Sun M. (2005). *Gençlik koroları için koro dağarcığı (Genişletilmiş Yeni Basım).* Ankara: Sun.
- Türkiye Korolar Şenliği. (2018). 23. *Türkiye korolar şenliği kitapçığı.* Ankara: Türkiye Polifonik Korolar Derneği.
- Türkiye Korolar Şenliği. (2019). 24. *Türkiye korolar şenliği kitapçığı.* Ankara: Türkiye Polifonik Korolar Derneği.
- Uçan, A. (2001, Kasım). *İnsan, müzik, koro ve koro eğitiminin temelleri.* 1.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Ankara.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum (3. basım).* Ankara: Evrensel.
- Uslu, M. (2013). Nitelikli bir koro şefinde bulunması gereken yeterlilikler. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 2(4), 119-129.
- Ünal, S. , Ünal, S. (2001, Kasım). *Devlet çoksesli çocuk korosu.* 1.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Ankara.

EKLER

EK-1 . Çocuk Korosu Şefi Görüşme Formu

ÇOCUK KOROSU ŞEFİ GÖRÜŞME FORMU

Adı – Soyadı:

Çalıştırdığı Koro:

1. GENEL SORULAR

- a. Yıllık dağınınıza şarkı seçerken gözettiğiniz ölçütler nelerdir?
- b. Ölçütleri uygulama sıranız nelerdir?
- c. Çalışma süreleriniz şarkı seçimini etkileyen bir faktör müdür?
- d. Çalışma koşulları şarkı seçiminizi etkileyen bir faktör müdür?
- e. Korist sayısı şarkı seçiminizi etkileyen bir faktör müdür?
- f. Koronun seçme olup olmaması şarkı seçiminizi etkileyen bir faktör müdür?

2. KONU

- a. Şarkı seçerken, şarkıların konularına hangi açılarından dikkat edilmelidir?
- b. Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?

3. TÜR

- a. Yıllık dağına şarkı seçerken, şarkıların türlerine hangi açılarından dikkat edilmelidir?
- b. Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?

4. FORM YAPILARI

- a. Yıllık dağına şarkı seçerken, şarkıların form yapılarına hangi açılarından dikkat edilmelidir?
- b. Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?

5. ÖLÇÜLERİ VE TARTIMSAL YAPILARI

- a. Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların ölçü sayısı ve tartımsal yapılarına hangi açılardan dikkat edilmelidir?
- b. Tercihiniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?
- c. Bütün bu ölçütlere bakarak, en çok kullandığınız ölçüler nelerdir?

6. TONAL VE MAKAMSAL

- a. Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların tonal-modal-makamsal-ezgisel yapılarına hangi açılardan dikkat edilmelidir?
- b. Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?

7. SES GENİŞLİKLERİ

- a. Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların ses aralıklarına (en tiz- en pes ses) hangi açılardan dikkat edilmelidir?
- b. Yıllık dağara şarkı seçerken, şarkıların içerdiği arpej-atlamalı aralıkların zorluk dereceleri seçiminizi etkiler mi?
- c. Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?

8. EŞLİK

- a. Şarkı seçerken, şarkıların eşliğine hangi açılardan dikkat edilmelidir?
- b. Hangi eşlik çeşitlerini kullanırsınız? (Piyano, orff çalgıları, midi/altyapı, gitar ...)
- c. Tercihleriniz başlangıç, orta ve ileri düzeydeki korolara göre farklılık gösterir mi?

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...